

PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY

MIESIĘCZNIK DLA WYDAWCÓW,
KSIĘGARZY, ANTYKWARZY, JAKO TEŻ DLA CZYTAJĄCYCH I KUPUJĄCYCH KSIĄŻKI.

Założony przez ś. p. Dra Władysława Wisłockiego.

Wychodzi w Krakowie 1-go każdego miesiąca w objętości $\frac{1}{3}$ – $\frac{1}{2}$ arkusza. — Przedpłata wynosi: rocznie 4 korony, z przesyłką 4 kor. 50 hal. = 4 marki = 4 franki 50 centim., numer pojedynczy 40 hal. — Oplata od ogłoszeń za każdą $\frac{1}{10}$ część strony 1 kor. 50 h., za całą stronicę czyli 61 wierszy petitowych 15 kor.— Całoroczną lub półroczną prenumeratę w gotówce i ogłoszenia wyraźnie pisane przysyłać należy najdalej do 20-go każdego miesiąca do księgarni G. Gebethnera i Spółki w Krakowie.

Kraków, 1 grudnia 1902.

Amorem tui. Warszawa, nakł. Kroniki rodzinnej, druk. Gazety rolniczej, 1902, w 8-ce małej, str. 59. 30 kop.

Antoniewicz ks. Karol T. J., krótkie wspomnienie życia i prac w półwiekową rocznicę jego zgonu. Kraków, nakł. wydawnictwa Tow. Jez., druk. Czasu, 1902, w 16-ce, str. 45 i 1 nl., z portretami i rycinami w tekście. 20 hal.

ASKENAZY Szymon. Sto lat zarządu w Królestwie Polskiem 1800–1900, wydanie 2-gie, przejrzone. Lwów, nakł. H. Altenberga, druk W. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, 1903, w 16-ce, str. 96 i 1 nl. 1 korona.

AVENARIUS B. W sprawie filozofii naukowej, przekład Anieli i Ludwika Karpińskich. Warszawa, wydawn. Przeglądu filozoficznego, J. Fiszer, druk J. Sikorskiego, 1902, w 8-ce, str. 71. 40 kop.

B. H. O piękności cnoty pańienstwa, wyjątki z pism ojców świętych i doktorów kościoła. zebrane przez H. B. Warszawa, druk Synów St. Niemiry, 1903, w 32-ce, str. 100. 15 kop.

BACZYŃSKI W. & S. NIEMENTOWSKI. Studya nad bromowaniem benzimidazolów (odbitka z Rozpraw wydz. mat.-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska,

druk. Uniw. jag., 1902, w 8-ce większej, str. 70. 1 kor. 40 hal.

BAYKOWSKI Karol. Z nad grobu, wyd. 2-gie, pomnożone. Kraków, D. E. Friedlein, druk. literacka, 1903, w 8-ce, str. 139 i 2 nl. 2 korony.

BELZA Władysław. Katechizm polskiego dziecka, wydanie trzecie. Lwów, nakł. H. Altenberga, druk W. L. Anczyca i Sp., (1902), w 4-ce, str. 31 i 1 nl., z ilustracyami J. Męciny-Krzusza. Opr. 4 korony.

BERGER Hermann A. Gedanken eines Deutsch-Oesterreichers über Deutschland und die Polenfrage. Berlin, H. Walther Verlagsbuchhandlung, Druck von J. S. Preuss, 1902, w 8-ce, str. 31. 50 fenig.

BERNSTEIN A. dr. O siłach chemicznych jako wstęp do chemii, podług nowego wydania opracował W. U. (Książki dla wszystkich, 87). Warszawa, nakł. i druk. M. Areta, 1902, w 16-ce, str. 87 i 1 nl. 15 kop. = 40 hal.

BERT Paweł. Pierwszy rok kształcenia naukowego, czyli początkowa nauka przyrody, nauki przyrodnicze, człowiek, zwierzęta, rośliny, kamienie, fizyka, chemia, przełożyli J. J. Boguski i Adolf Dygasiński, wyd. 3-cie, dopelnione podł. 43-go wyd. francuskiego i ozdobione 436 rysunkami w tekście. Warszawa, nakł. T.

Paprockiego i Sp., druk A. T. Jezierskiego, 1903, w 8-ce małej, str. VI i 368. Opr. 1 rub. 80 kop.

Biblioteka dzieł chrześcijańskich, pod redakcją ks. Zygmunta Chelmieckiego, zeszyt z października 1902. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk P. Laskauera i Sp., 1902, w 8-ce str. VIII, 2 nl. 195 i 137—152.

Treść: Józef kard. Hergenröther, Historia powszechna Kościoła katolickiego, tom IX.

— nowa uniwersalna, pod redakcją M. Matuli, zeszyt z 1. listopada 1902. Kraków, Spółka wydawnicza polska, druk. Czasu, w 8-ce.

Treść: Hamsun Knut, Pan, ark. 1—3; Tomek dr., Historia Czech, tom II, ark. 12—13; Klaczko Julian, Studya dyplomatyczne, ark. 1—2.

— Toż, zeszyt z 15 listopada 1902.

Treść: Hamsun Knut, Pan, ark. 4—5; Klaczko Julian, Studya dyplomatyczne, część I, ark. a—b i 5—6.

— warszawska, pismo miesięczne, poświęcone nauce, literaturze, sztukom i sprawom społecznym, pod redakcją Adama hr. Krasińskiego, zeszyt z listopada 1902. Warszawa, druk J. Sikorskiego, w 8-ce, str. 209—415.

Treść: Ludwik Górski, przez Ad. Krasińskiego (str. 209—233); Pamiętnik generała J. Weysenhoffa, podał J. Weysenhoff (c. d., str. 234—252); Ad astra, dwugłos, przez E. Orzeszkową i J. Romskiego (c. d., str. 253—272); Nasze potrzeby i środki naukowe przez L. Krzywickiego (c. d., str. 273—291); O Bohdanie Zalewskim, przez M. Konopnicką (str. 292—325); Ochrona własności polnej, przez J. Białokura (str. 326—348); Pogadanka artystyczna, przez K. Broniewskiego (str. 326—360); Rozmaitości, przez A. Skalkowskiego (str. 361—373); Piśmiennictwo, przez A. R. i H. Gallego (str. 374—392); Kronika miesięczna; Bibliografia.

Bławatek, Kalendarzyk damski na rok 1903. Lwów, nakł. i druk. narodowa (Manniekich), w 16-ce, str. 192, z ogłoszeniami. 1 korona.

BOLESŁAWOWICZ. Dobrodziej, obrazek dramatyczny w 1 akcie (Biblioteka tea-

trów amat., nr. 95). Lwów, nakł. H. Altenberga, druk. Słowa polskiego, 1902, w 8-ce, str. 16. 80 hal.

BONCOVIUS Clemens. Cornelii Nepotis de excellentibus viris cracoviensibus liber, nuper inventus; in usum scholarum edit. Cracovie, sumpt. editoris, typographia ephemeridum Czas, 1902, w 8-ce małej, str. 16. 1 korona.

BÖTTCHER Ł. E. Zasady rachunku iteracyjnego, część III (odbitka z Prac matematyczno-fizycznych). Warszawa, druk J. Sikorskiego, 1902, w 8-ce większej, str. 353—371.

BRATEK. Dla małych dzieci, wierszem opisał. Warszawa, J. Guranowski, druk ?, (1902), w 4-ce, str. 12 nl., z rycinami kolor. 50 kop.

— Jakie piękne bajeczki. Tamże, w 4-ce, str. 12 nl., z rycinami kolor. 50 kop.

— Jak się bawią dzieci wierszem opisał. Tamże, druk ?, (1902), fol. poprzeczne, 6 kart nl., z kolor. rycinami. 1 rb. 10 kop.

— Nauka i zabawa. Tamże, w 4-ce, str. 12 nl., z rycinami kolor. 50 kop.

— Powiedz mi bajeczkę, wierszyki. Tamże, w 4-ce, str. 12 nl., z rycinami kolor. 50 kop.

BREHM. Z życia zwierząt, II: Ptaki, przełożyła M. A. (Książki dla wszystkich, 80). Warszawa, nakł. i druk M. Arcta, 1902, w 16-ce, str. 90 i 1 nl. 15 kp. = 40h.

BRÜCKNER Aleksander. Dzieje literatury polskiej w zarysie, tom I, zeszyt I. i II. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, druk J. Coty, G. Gebethner i Sp. w Krakowie, 1902, w 8-ce, str. 1—160 i 161—320. Za zeszyt 1-szy i ostatni 1 rub. 80 kop. zesz. II. 90 kp.

BRZEZIŃSKI M. Gospodarz polski, kalendarz na rok zwyczajny 1903. Warszawa, nakł. Księgarni polskiej, druk J. Sikorskiego, w 8-ce, str. 269, z rycinami w tekście i ogłoszeniami. 25 kop.

Bulletin polonais littéraire, scientifique, et artistique, publié par les soins de l'Association des anciens élèves de l'école

polonaise, nr. 172. Paris, impr. A. Reiff, 1902, w 8-ce, str. 281—308.

Trześć: Marie Konopnicka, par R.; Notre chaumiere, poésies de Marie Konopnicka, trad. par X.; Le jubilé de Marie Konopnicka par M. S.; Un héros des luttes de la Pologne contre le germanisme: Boleslas le Grand, par St. Kętrzyński; Sept années à Schlussembourg, par B. Szwarce, trad. par L. Mickiewicz (suite); Epître de Jules Słowacki à Alexandre H., trad. par V. Gasztoft; Variétés littéraires et artistiques; Nouvelles diverses; Nécrologie.

CENAR Edmund. Plan szczegółowy do nauki geometryi i rysunku geometrycznego w szkołach wydziałowych męskich (odbitka z Gazety nauczycielskiej). Lwów, nakł. autora, Gubrynowicz i Schmidt, druk. udziałowa, 1902, w 16-ce, str. 39. 50 hal.

Na podstawie planu ogólnego i podręczników szkolnych, przepisanych przez c. k. Ministerstwo oświaty dla szkół wydziałowych, tudzież na podstawie Vademecum dla szkół średnich.

Cherchez là femme (Szukaj kobiety) wesoły kalendarzyk humorystyczny na 1903 rok. Warszawa, druk Lepperta i Sp., w 16-ce, str. 39, z rycinami w tekście. 10 kop.

CHOŁONIEWSKI Antoni. Tadeusz Kościuszko (Wydawnictwo Macierzy polskiej, nr. 76, nakładem fundacyi im Tadeusza Kościuszki z r. 1894, nr. 1). Lwów, Macierz polska, druk W. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, 1902. w 4-ce, str. 133 i 2 nl., z 40 rycinami, 2 tablicami kolorowanymi i z autografem Kościuszki. 1 kor., na welinowym papierze 2 korony.

CHRISTOF Mieczysław. Tematy buchalteryczne dla interesu drobiazgowego, hurtownego i bankowego, do użytku uczniów szkół handlowych, ułożył ..... nauczyciel c. k. Akademii handlowej we Lwowie. Lwów, nakł. Towarz. nauczycieli szkół wyższych, I związkowa druk., 1902, w 8-ce, str. 31. 50 hal.

CHRZĄSZCZ Jan ks. Mała legenda. Żywoty świętych dla młodzieży i ludu katolickiego, według niemieckiego dzieła

wydanego przez O. Wilperta opracował ..... doktor Teologii i proboszcz. Wielkie Strzelce na Szląsku, nakł. A. Wilperta, druk ?, 1901, w 16-ce, str. 38 i 1 nl. 15 fenig.

Za pozwoleniem zwierzchności duchownej według dekretu prześwietnego Wlkaryatu generalnego we Wrocławiu dnia 14 stycznia r. 1901.

COOPER Tenimor. Jezioro śmierci, opowiadanie z życia amerykańskich podróżników, według ..... opracował Wł. I. Warszawa, nakł. Ch. J. Rosenweina, druk W. Thiella S-orów, 1902, w 16-ce, str. 78. 20 kop.

CORNELIUS P. Tacitus. Annales. Księga I, tłumaczenie, objaśnienia i słówka podał I. St. (Biblioteka klasyków rzymskich i greckich, zeszyt 90 i 91). Złoczów, nakł. i druk W. Zukerkandla, (1902), w 16-ce, str. 1—48 i 49—96. Po 20 hal.

Trześć: Zeszyt 90. Księga I, rozdział 1—25; Zeszyt 91. Księga I, rozdział 26—51, słówka, uwagi rzeczowe, gramatyczne, tłumaczenie.

CZERWIŃSKI F. Świt, Kalendarz na rok zwyczajny 1903, rocznik XIV. Warszawa, nakł. i druk Fr. Czerwińskiego, w 8-ce, str. 136, z rycinami w tekście. 15 kop.

DAREWSKA-WERYHA Konstancja. W mieście i na wsi, opowiedziała działkom, wydanie 2-gie. Wilno, J. Zawadzki, typogr. O. Zawadzkiego, 1902, w 8-ce, str. 53 i 1 nl., z 10 rysunkami Cz. Jankowskiego. Kart. 50 kop., opr. 80 kop.

Djabefek, wesoły kalendarzyk na 1903 rok. Warszawa, druk J. Sikorskiego, w 16-ce, str. 29, z rycinami w tekście. 10 kop.

Don Żuan, wesoły kalendarzyk humorystyczny na 1903 rok. Warszawa, druk Lepperta i Sp., w 16-ce, str. 39 z rycinami w tekście. 10 kop.

DUBANOWICZ Edward & Stanisław KOS-SOWSKI. Bibliografia literacka czasopism polskich, za rok 1901 (odbitka z Pamiętnika literackiego). Lwów, nakł. Tow. liter. im. Ad. Mickiewicza, Gubrynowicz

i Schmidt, druk E. Winiarza, 1902, w 8-ce, str. 83. 2 kor. 40 hal.

DUBIECKI Maryan. Towarzystwo strzeleckie krakowskie, monografia historyczna. Kraków, nakł. Tow. strzeleckiego krakowskiego, druk. Czasu, 1902, w 8-ce, str. 127, z ilustracjami.

Dziennik na rok zwyczajny 1903. Warszawa, nakł. J. Ungra, druk Wł. Szulca, w 16-ce, str. 2 nl. z kalendarzem i notatnikiem. Opr. 30 kop.

DZIERZKOWSKI Józef. Ślizka do przepaści droga, opowiadania z powieści (Wydawnictwo ludowe, rok XXI, tomik XI). Lwów, nakł. Komitetu, redaktor Br. Sokalski, druk S. Bednarskiego, 1902, w 16-ce, str. 88. 30 hal.

DZIERŻANOWSKI W. Poezycy I. Warszawa, S. Dembe, druk P. Laskauera i Sp., 1903, w 4-ce, str. 153 i 2 nl., z rysunkami Teodora Ziomka. 1 rub. 50 kop.

EISENBERG Filip. Badania nad strącaniem się ciał białkowatych pod wpływem swoistych precypityn, część I (odbitka z Rozpraw wydz. mat.-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, druk. Uniw. jag., 1902, w 8-ce większej, str. 25. 40 h.

ELABON. Anegdota kulisowe i zakulisowe, tysiąc i jedna anegdota z życia aktorów i autorów dramatycznych, kompozytorów, muzyków i śpiewaków, tudzież z wypadków scenicznych i teatralnych zebrał i opracował .... zeszyt IV. Warszawa, druk K. Kowalewskiego, 1902, w 8-ce, str. 50 i III. 18 kop.

Encyklopedia nauk społecznych, ekonomia polityczna, socjologia, statystyka, higiena, pedagogika społeczna, zeszyt II (Akeyza — Animizm). Warszawa, druk L. Szyllera i syna, 1902, w 4-ce malej, str. 49—96. Za całość 4 tomy 16 rubli.

ERCKMAN-CHATRIAN. Wygnaniec, powieść, wydanie nowe. Warszawa, Księgarnia polska, druk J. Jeżyńskiego, 1902, w 8-ce, str. 119. 20 kop.

ESTEJA. Nina, powieść. Warszawa, nakł. J. Fiszera, druk. warsz. Tow. akc.

artyst.-wyd., 1903, w 8-ce malej str. 320. 1 rub. 50 kop.

Extraits du recueil des travaux du congrès international pour l'enfance tenu à Budapest du 13 au 17 septembre 1899 sous le haut-patronage de s. alt imp. et roy. archiduc Joseph; Extrait du recueil des travaux du congrès international d'assistance publique tenu à Paris 1900 sous la présidence de m. Casimir Perier ancien président de la République française. Varsovie, impr. H. J. Rundo, 1902, w 8-ce, str. 72 i 10. 75 kop.

FELDMAN Wilhelm. Rzecz o narodowej demokracji, Polska i postęp (odbitka z Krytyki). Kraków, nakł. St. Meusa, druk. narodowa, 1902, w 8-ce, str. 34. 60 hal.

Figlarczyk, wesoły kalendarzyk humorystyczny na 1903 rok. Warszawa, druk Lepperta i Sp., w 16-ce, str. 39 z rysunkami w tekście. 10 kop.

Figlarz warszawski, zbiór wesołych żartów i anegdot, zebrał i wydał Dowcipniś. Warszawa, nakł. Ch. J. Rosenweina, druk W. Thiella S-orów, 1902, w 16-ce, str. 96. 20 kop.

FORSTETER L. dr. Tablice poglądowe do diagnostyki wad zastawek serca, dla użytku lekarzy praktyków i studentów medycyny opracował i rysunkami opatrzył. Warszawa, E. Wende i Sp., druk K. Kowalewskiego, 1903, w 8-ce malej, str. III, 160, II i 1 nl., z 5 tablicami, zawierającymi 27 szematów kolorowanych, 2 rub. 75 kop.

FRUCHTMAN Al. dr. Kalendarz dla lekarzy praktyków na r. 1903, rocznik VII. Warszawa, druk E. Skowrońskiego, w 16-ce, str. 113, z ogłoszeniami i notatnikiem. Opr. 1 rub. 20 kop.

GAJSLER Justyn Feliks. Dzieje Węgier w zarysie, tom III. Warszawa, z Kasy im. Mianowskiego, E. Wende i Sp. druk. estetyczna, 1902, w 8-ce, str. 211 i 1 nl. 75 kop.

GAŁECKI St. dr. Ważniejsze pasorzyty ludzkie wewnętrzne i zewnętrzne (Książ-

żki dla wszystkich, 23). Warszawa, nakł. i druk M. Areta, 1902, w 16-ce, str. 68 z rysunkami w tekście. 10 kop. = 26 h.

GAŚSIOROWSKI Wacław. Rapsody napoléońskie, zbiór fragmentów historycznych. Lwów, nakł. Księgarni polskiej, E. Wende i Sp., w Warszawie, druk W. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, 1903, w 4-ce, str. 137 i 1 nl., z rycinami w tekście. 2 kor. 60 hal.

GLIŃSKI Kazimierz. Spiżowe dźwięki, sonety. Kraków, nakł. Stef. Dembego, S. A. Krzyżanowski, druk. narodowa, 1902, w 8-ce, str. 59. 2 korony.

GLOGER Zygmunt. Geografia historyczna ziem dawnej Polski, wyd. 2-gie poprawione. Kraków, Spółka wydawnicza polska, druk. Czasu, 1903, w 8-ce, str. 387, z 63 autentycznymi rycinami w tekście. 4 korony.

GLĄBIŃSKI Stanisław dr. Zamach na uniwersytet polski we Lwowie. Lwów, nakł. autora, druk. Słowa polskiego, 1902, w 8-ce malej, str. 1 nl. i 50. 1 korona.

GODLEWSKI E. jun. Regeneracja tabularii (odbitka z Rozpraw wydz. mat-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, 1902, w 8-ce większej, str. 17, z 11 rycinami w tekście. 40 hal.

GODLEWSKI M. ks. Prawdziwa różnica pomiędzy nauką kościoła rzymsko-katolickiego a nauką wyznania protestanckiego. Warszawa, nakł. Kroniki rodzinnej, druk. Gazety rolniczej, 1902, w 8-ce malej, str. 39. 10 kop.

GRABOWSKI Kazimierz ks. Nabożeństwo majowe i październikowe, z melodyjami i harmonią na organy lub fortepian, opracował i wydał (pośw. hr. Helenie Potockiej). Warszawa, własność autora, Gebethner i Wolff, druk. Tow. akc. S. Orgelbranda synów, G. Gebethner i Sp. w Krakowie, 1902, w 8-ce malej, str. 70, z nutami w tekście. 30 kop.

GRANELLO o. Dominikanin. Sposób od-mawiania różańca, błogosławieństwem o. św. Leona XIII obdarzony, przekład o.

Prokopa Kapucyna, z 31-go wydania włoskiego, wydanie 3-cie. Warszawa, nakł. M. Orgelbranda, druk Synów St. Niemiry, (1902), w 16-ce, str. 59, z rysunkami. 20 kop.

GRAYBNER Stanisław. Marszałek, powieść. Warszawa, nakł. A. G. Dubowskiego, druk P. Laskauera i Sp, w 8-ce malej, str. 176. 1 rubel.

GROCHOWSKI Gustaw. Tanatos, zbiór pism. Lwów, nakł. dr. M. Grochowskiego, H. Altenberg, I związkowa druk. 1903, w 8-ce większej, str. 61. 1 kor. 60 hal.

GRUSZECKI W. Tajemnice talmudyczne, wyd. 2-gie. Warszawa, druk. centralna, 1902, w 8-ce, str. 48. 20 kop.

GRYZIECKI Władysław ks. Duchowieństwo a socyalna kwestya (pośw. współpracownikom kapłanom, Przedruk z Gazety kościelnej). Lwów, Gubrynowicz i Schmidt, druk J. Chęcińskiego, 1902, w 8-ce, str. VIII, 278 i 1 nl. 4 korony.

GUTWIŃSKI Roman. O algama, sakupljenima u okolicy Travnickoj, uz dodatak nekotjih oblika, sakupljenih u Jajcu i u Dalmaciji, kod Solina piše ..... prof. na c. i kr. IV državnoj gimnaziji u Krakovu (separatni otisak i z Glasnika zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini). Sarajevo, Zemaljska štamparija, 1902, w 8-ce większej, str. 13.

HALICKA Blanka. Rozbitki, powieść; Z własnej winy, nowela; Konkury pana Michała, obrazek. Tarnów, nakład autorki, druk J. Styry, 1902, w 8-ce malej, str. 182.

HERGENRÖTHER Józef kard. Historia powszechna Kościoła katolickiego, tom IX (Biblioteka dzieł chrześcijańskich, październik 1902). Warszawa, redaktor ks. Zygmunt Chelmiecki, Gebethner i Wolff druk P. Laskauera i Sp., 1902, w 8-ce str. VIII, 2 nl., i 195. 1 rub., opr. 1 rub 20 kop.

HORATIUS Q. Flaccus. Carmina selecta, tłumaczenie, objaśnienia i słówka, podał I. St. (Biblioteka klasyków rzymskich i greckich, zeszyt 93). Złoczów, nakł. i druk

W. Zunkerandla, (1902), w 16-ce, str. 49. 20 hal.

Treść: Księga I, Oda 1, 3, 4, 6—10, 14, 18, 21, 22, 24, 26, 29, 31, 34, 36 i 37.

ILMARINEN. Études russes. (Estrato dalla Rivista moderna politica e letteraria). Roma Tipografia della »Tribuna«, 1902, w 8-ce, str. 31.

JABŁONOWSKI Władysław. Emil Zola, charakterystyka twórczości. Warszawa, G. Sennewald, druk K. Kowalewskiego, 1903, w 16-ce, str. 31. 25 kop.

JADWIGA-Teresa. Dworzaniń królewicza Jakóba, powieść dla młodzieży z czasów panowania Jana Sobieskiego przez Teresę-Jadwigę. Warszawa, nakł. St. Sadowskiego, druk ?, 1903, w 8-ce malej, str. 169, z ilustracjami L. Ilinicza. Kart. 1 rubel.

JANKOWSKI Czesław. Sześćset lat stosunków polsko-pruskich, z przydanymi głosami w sprawach polsko-pruskich H. Sienkiewicza, B. Prusa i T. Smarzewskiego. Wilno, nakł. J. Zawadzkiego, ti-pogr. O. Zawadzkiego, 1903, w 8-ce, str. 100 i 1 nl. 1 rubel.

JANUSZ. Tylko dla grzecznych dzieci, powiastki i wierszyki. Warszawa, J. Gu-ranowski, druk ?, w 4-ce, str. 14 nl. z rycinami kolor. 75 kop.

JARECKI Kazimierz dr. Twórczość poe-tycka Maryi Konopnickiej, szkic litera-cki. Lwów, nakł. autora, druk. Słowa polskiego, 1902, w 8-ce, str. 16. 40 hal.

JARMOC Marcin. Leczenie influenzy koń-skiej, podał ..... b. ciechanowiecki wete-rynarz kwarantanowy i b. okręgowy wete-rynarz mazowiecki, asesor kolegiálny (odbitka z Przeglądu weterynarskiego). Lwów, druk. ludowa, 1902, w 8-ce więk-szej, str. 4 nl.

JAWOROWSKI M. Apparato reticolare Golgiego w komórkach zwojów między-kręgowych niższych kręgowców (odbitka z Rozpraw wydz. mat.-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, druk. Uniw.

jag., 1902, w 8-ce większej, str. 12, z ta-blicą XX. 50 hal.

JEŻ T. T. (Z. Miłkowski). W zaraniu. Warszawa, Księgarnia polska, druk J. Jeżyńskiego, 1902, w 8-ce, str. 301. 40 kop.

Kalendarz katolicki, na r. p. 1903. Mi-kołów, nakł. i druk K. Miarki, w 16-ce, str. 64, z rycinami. 10 fen = 12 hal.

— katolicki, rzymsko i grecko, astro-nomiczny, gospodarski i domowy, na rok zwyczajny 1903, rocznik XXIV. Cieszyn, nakł. Ed. Feitziugera, druk ?, w 4-ce malej, str. 54, 7 nl. i 13, z rycinami i o-głoszeniami. 20 ct.

— kieszonkowy na r. 1903. Lwów, nakł. Gubryńowicza i Schmidta, druk ? w 16-ce. 30 hal.

— polski ilustrowany dla wszystkich, na rok 1903. Warszawa, nakł. i druk Noskowskiego, w 4-ce, str. 98, 72 i XLVII, z rycinami. 35 kop.

— powszechny na rok 1903. Warsza-wa, nakł. J. Kotschedoffa, druk A. T. Jezierskiego, w 8-ce, str. 158 i XVI, z ry-cinami i ogłoszeniami 20 kop.

— powszechny polski, rzymsko i gre-co katolicki, ewangelicki i żydowski, astronomiczny, gospodarski i domowy, na r. zw. 1903, rocznik XXIX. Tamże, w 4-ce malej, str. 54, 7 nl. i 13, z ry-cinami i ogłoszeniami. 20 ct.

— Wielki ilustrowany, na r. z. 1903, rocznik XX. Warszawa, nakł. i druk. Wieku, w 4-ce, str. XXIV, 96, 74, 52 i 48, z rycinami. 50 kop.

— ilustrowany Słowa polskiego, na rok zwyczajny 1903. Lwów, nakł. Słowa pol-skiego, druk ?, w 8-ce, str. 280, z ilu-stracjami, planem miasta Lwowa i o-głoszeniami 1 kor. 20 hal.

Kalendarzyk ochrony zwierząt na r. 1903, wydany przez Towarzystwo nauczycieli wiejskich księstwa cieszyńskiego, rocznik II. Cieszyn, nakł. Tow. naucz. wiejskich dla księstwa cieszyńskiego, druk Ku-tzera i Sp., w 16-ce, str. 60, z rycinami w tekście i ogłoszeniami. 20 hal.

KALINKA Waleryan ks. Dzieła tom XII: Pisma pomniejsze, część IV, wyd. nowe. Kraków, Spółka wydawnicza polska, druk. Czasu, 1903, w 8-ce, str. 251 i 1 nl. 4 korony.

KALLAS A. Pośród bezdroży, powieść odznaczona na konkursie Kurjera codziennego (pośw. L. Meyetowi). Kraków, nakł. D. E. Friedleina, druk A. Koziańskiego, E. Wende i Sp. w. Warszawie, 1903, w 8-ce małej, str. 236. 2 kor. 60 h.

KAMIŃSKI Zbigniew. Miary i wagi wszystkich krajów na kuli ziemskiej (Książki dla wszystkich 48). Warszawa, nakł. i druk M. Arcta, 1901, w 16-ce, str. 50 i 1 nl., z tablicą. 10 kop. = 26 hal.

KARBOWIAK Antoni. Wychowanie fizyczne Komisji edukacji narodowej w świetle historii pedagogii (odbitka z Muzeum, pośw. prof. dr. H. Jordanowi). Lwów, I związkowa druk., 1902, w 8-ce, str. 90 i 1 nl. 2 korony.

KARWAT Anna z Bardzkich. Dwa żywioły, powieść współczesna w trzech częściach. Poznań, nakł. i druk B. Miskiego, 1902, w 16-ce, str. 542 i 2 nl. 2 marki 10 fen.

— Pod błogosławieństwem matki, dramat w 5 aktach. Poznań, nakł. i druk B. Miskiego, 1902, w 8-ce, str. 139. 1 mk. 80 fen.

Katechizm rzymsko-katolicki do użytku domowego (poświęca matkom chrześcijańskim Karol Miarka; Dodatek bezpłatny do Kalendarza »Święta rodzina« na r. 1903). Mikołów, druk. K. Miarki, w 16-ce, str. 32, z ryciną.

KOCHAŃSKI & LEIBNIZ. Korespondencja Kochańskiego i Leibniza, według odpisów dra E. Bodemanna z oryginałów znajdujących się w Bibliotece królewskiej w Hanowerze po raz pierwszy podana do druku przez S. Dicksteina (odbitka z Prac matematyczno-fizycznych). Warszawa, druk J. Sikorskiego, 1902, w 8-ce większej, str. 225—284.

KONCZYŃSKI Tadeusz, Otchłań, dramat; Dytyramb (pośw. pamięci Sewera Maciejowskiego). Kraków, G. Gebethner i Sp.,

druk. Uniw. jag., 1903, w 8-ce, str. 146. 2 kor. 60 hal.

Kopciuszek baśń, napisała prozą ciocia Jadwiga. Warszawa, J. Guranowski, druk. ?, (1902) w 4-ce, str. 8, z rycinami kolor. 90 kop.

KORCZYŃSKI A. & L. MARCHLEWSKI. Studium nad izatyną (odbitka z Rozpraw wyd. mat.-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, druk. Uniw. jag., 1902, w 8-ce większej, str. 21, z 3 tablicami. 50 hal.

KOSIAKIEWICZ W. Nasz mały, wydanie 2-gie. Warszawa, druk J. Sikorskiego, 1902, w 8-ce, str. 69. 15 kop.

Kosmos, czasopismo polskiego, Towarzystwa przyrodników im. Kopernika rocznik XXVII, zeszyt VII—VIII. Lwów, nakł. Towarzystwa, I związkowa druk., 1902, w 8-ce, str. 269—349.

Trześć: Sprawozdania z posiedzeń naukowych Towarzystwa przyrodników im. Kopernika (str. 269—285); W sprawie pochodzenia wyrazów gnejs i kwarc, przez Cz. Mąkowskiego (str. 286—293); Drobnny przyczynek do geologicznej znajomości Pokucia, przez J. L. M. Łomnickiego (str. 294—295); O rybach rajskich, przez M. Grochowskiego, (str. 296—301); Spis prac odnoszących się do fizyografii ziem polskich za lata 1899 i 1900, opracował dr. E. Romer (str. 302—334); Sprawozdania z literatury przyrodniczej, przez T. Wiśniowskiego, J. Rakowskiego, I. Zakrzewskiego, J. Dziędzielewicz, M. Grochowskiego i M. Schoennetha.

KOWALEWSKI Jan. Promienicowce zapalenie płuc u bydła (Actinomycosis pulmonum s. pneumonia actinomycotica) skreślił .... lekarz weterynaryjny, dyrektor rzeźni w m. Stawropolu gubernialnym (odbitka z Przeglądu weterynarskiego). Lwów, nakł. redakcji Przeglądu weterynarskiego, druk. ludowa, 1902, w 8-ce większej, str. 16.

— Umiejscowienie gruźlicy u bydła, według danych statystycznych dyrektora centralnej rzeźni w Moskwie p. Saljar'a (odbitka z Przeglądu weterynarskiego).

Lwów, druk. ludowa, 1902, w 8 ce większej, str. 3 nl.

KOWALEWSKI M. Zarys początków i rozwoju rodziny i własności, wykłady w uniwersytecie sztokholmskim, przekład z francuskiego Marii Gomolińskiej. Warszawa, Księgarnia naukowa, druk K. Kowalewskiego, 1903, w 8-ce malej, str. 238 i 2 nl. 1 rubel.

KRAFT Kamil. Badania doświadczalne nad skalą barw interferencyjnych (odbitka z Rozpraw wydz. mat.-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, druk. Uniw. jag., 1902, w 8-ce większej, str. 55, z 1 ryciną i 4 tablicami. 1 kor. 60 hal.

KRASINSKI Z. Nebożestwennaja komedija, perewod y wstupytelnaja statja A. Kursynskago. Moskwa, nakł. knygoizdatelstwa »Skorpion«, druk. Towarzystwa typografij A. N. Mamontowa, 1902, w 16-ce, str. 129 i 2 nl. 60 kop.

KRAUSHAR Alexander. Towarzystwo królewskie przyjaciół nauk, 1800—1812, monografia historyczna, osnuta na źródłach archiwalnych, przez ... mecenasa, członka b. Tow. histor. liter. w Paryżu, Towarz. pozn. Przyjaciół nauk, Komisji histor. Akad. um. w Krakowie, księga III: Czasy Królestwa Kongresowego, 1816—1820. Kraków i Warszawa, z Kasy im. Mianowskiego, G. Gebethner i Sp., druk W. L. Anczyca i Sp., Gebethner i Wolff w Warszawie, 1902, w 8-ce, str. VII i 408, z ilustracyami. 7 koron.

KRÓLIKOWSKI S. prof. Opaska utrwalająca ze szkła wodnego i siatki drucianej (odbitka z Przeglądu weterynarskiego). Lwów, druk. ludowa, 1902, w 8-ce większej, str. 3 nl.

KROSINSKI Włodzimirz dr. Ubezpieczenia bydła domowego, napisał .... adwokat krajowy we Lwowie. Lwów, H. Altenberg, druk ?, 1902, w 16-ce, str. 13. 40 hal.

KRÓTOSKI Kazimierz dr. Św. Stanisław biskup w świetle źródeł, rozbiór krytyczny źródeł odnoszących się do kwestyi

Św. Stanisława bisk. (odbitka z Przeglądu powszechnego). Kraków, nakł. autora, G. Gebethner i Sp., druk W. L. Anczyca i Sp., 1902, w 8-ce, str. 127 i 2 nl. 4 korony.

Księga pamiątkowa pięćsetletniego jubileuszu odnowienia Uniwersytetu jagiellońskiego 1400—1900. Kraków, druk. Uniw. jag., 1901, w 8-ce większej, str. 331, z portretem i rysunkami w tekście. 5 koron.

KUCHARZEWSKI Henryk dr. O wpływie jodów (Toksyn) błonicznego i tężcowego na zmiany morfologiczne, hemoglobinę i ciężar gatunkowy krwi. Podał .... ordyn. szpitala ewang. w Warszawie. (Odbitka z Kroniki lekarskiej). Warszawa, drukarnia estetyczna, 1902, w 4-ce, str. 4.

— Przypadek ropienia zrazu czołowego mózgu. Podał .... ordynator szpitala ewang. (odbitka z Medycyny). Warszawa, druk Kowalewskiego, 1902, w 8-ce większej, str. 4.

Kuryer kolejowy, rozkład jazdy pociągów osobowych i pospiesznych w Galicyi i Bukowinie, połączenia do miast zagranicą, do miejsc kąpielowych, oraz ceny biletów do wszystkich stacyi, ważny od 1 listopada 1902, rocznik II (po polsku i po niemiecku). Lwów, nakł. Sokolowskiego, I związkowa druk., w 16-ce, str. 96, z ogłoszeniami. 12 ent.

Naśladownictwo zastrzeżone nr. 5704.

LANGIER Jan ks, O wiejskich ochronkach, przez .... prokuratora sem. włocl., prob. parafii Wistka. Warszawa, J. Fiszer, druk P. Laskauera i Sp., 1903, w 16-ce, str. 24. 5 kop.

LASSER Henryk. Nowe cudowne sprawy łaski Bożej, czyli Najświętsza Panna w Lourdes, spolszczył tłumacz I-go tomu. Warszawa, nakł. i druk Synów St. Niemiry, 1903, w 16-ce, str. 502 i 1 nl. 50 kop.

LESSING G E. Laokoon albo o granicach malarstwa i poezyi, w przekładzie Kazimierza Bronikowskiego (Biblioteka najcenniejszych utworów literatury euro-

pejskiej: Literatura niemiecka). Warszawa, nakł. i druk S. Lewentala, F. Hoetics, (1902), w 8-ce, str. 159. 75 kop.

LEWIŃSKI dr. Jak powinien zachować się chory na żołądek, podług ..... napisał dr. Wład. Sterling (Książki dla wszystkich, 25). Warszawa, nakł. i druk M. Arcta, 1902, w 16-ce, str. 80 15 kop. = 40 hal.

Lowelas wesoly kalendarzyk humorystyczny na 1903 rok. Warszawa, druk Lepperta i Sp., w 16-ce, str. 39, z rysunkami w tekście. 10 kop.

LIKOWSKI Eduard Bischof. Geschichte des allmaeligen Verfalls der unirten ruthenischen Kirche im XVIII und XIX Jahrhundert unter polnischem und russischem Scepter, nach den Quellen bearbeitet vom ..... praemiirt durch die polnische historisch-literarische Gesellschaft in Paris. Mit Genehmigung des Verfassers in's Deutsche übertragen von Apolaris Tłoczyński, Domvikar in Posen, I Band: Das XVIII Jahrhundert; II Band: Das XIX Jahrhundert. Krakau, Buchhandlung der polnischen Verlagsgesellschaft, Druck 2, 1903, w 8-ce, str. XV, 304, VII i 339. 8 koron.

LIMPIDUS. Wiersze (pośw. pamięci swoich drogich zmarłych). Kraków, nakł. autora, S. A. Krzyżanowski, druk. narodowa, 1903, w 8-ce, str. 112 i 2 nl. 3 korony.

Lud, organ Towarzystwa ludoznawczego we Lwowie, pod redakcją dra A. Kaliny, tom VIII zeszyt 4 (pośw. Maryi Konopnickiej). Lwów, nakł. Towarz. ludoznawczego, druk W. A. Szykowskiego, E. Wende i Sp. w Warszawie, 1902, w 8-ce, str. VI i 337—445, z nutami w tekście.

Treść: Miklavee Piotr, Zwyczaję, zabawy i zabobony ludu słoweńskiego w południowej Stryi (str. 337—349); Lilientalowa R., Życie pozagrobowe i świat przyszły w wyobraźni ludu żydowskiego (str. 350—353); Świętek J., Z nad Wisłoka (dok., str. 354—368); Gustawicz Br., Kilka szczegółów ludoznawczych z po-

wiatu bobreckiego (dok., str. 368—392); Badura W., Naśladowanie głosu zwierząt (str. 393—394); Matusiak S., O Piaście (str. 394—403); Magiera J. Fr., Przewziska rymowane do imion (str. 403—405); Witort J., Opowiadanie z Poniewieża (str. 405—408); Windakiewiczowa H., Pieśni ludowe z Dobczyc (str. 408—417); Rozmaitości, przez dra Z. Gargasa, A. Janowskiego i L. Magierowskiego; Recenzje i sprawozdania, przez St. Zdziarskiego, L. Młynka, S. Matusiaka, dra Z. Gargasa, Al. Medyńskiego, H. Ulaszyna, i dra J. Leciejewskiego; Sprawy Towarzystwa.

Za zeszyt ten odpowiada Stanisław Zdziarski.

LUTOSŁAWSKI Maryan. Postęp w budowie i zastosowaniu motorów Diesel'a (odbitka z Czasopisma technicznego). Lwów, I związkowa druk., 1902, w 8-ce, str. 16, z rysunkami. 30 kop.

ŁAGOWSKI Floryan. Historia literatury polskiej w zarysie, część II: Wiek XVI (Książki dla wszystkich 84). Warszawa, nakł. i druk M. Arcta, 1902, w 16-ce, str. 135. 20 kop. = 52 hal.

— Ignacy Krasiecki i jego dzieła, w stuletnią rocznicę (Książki dla wszystkich 11). Warszawa, nakł. i druk. M. Arcta, 1902, w 16-ce, str. 103, z portretem. 15 kop. = 40 hal.

ŁUBKOWSKI K. O zastosowaniu torfu i brykiet torfowych do opalenia parowców na drogach żelaznych niemieckich, napisał ..... inżynier (odbitka z Przeglądu technicznego). Warszawa, E. Wende i Sp., 1902, w 8-ce, str. 42, z 2 tablicami. 50 kop.

ŁUNIŃSKI Ernest. Szara drogą, nowe. Lwów, Gubrynowicz i Schmidt, druk. W. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, 1903, w 8-ce, malej, str. 310 i 1 nl. 4 kor. 20 hal.

Treść: Sufler; Ostatnia; W jarzmie; Rybaczka; Na rozstaniu; Semen Bojczuk; Między huculami; Nad jeziorem Traun; Człowiek do wszystkiego.

MAGNUSKI M. P. Figaro, ilustowany kalendarzyk humorystyczny na 1903 rok, rocznik XII. Warszawa, G. Centnerszwer, druk A. Michalskiego, w 16-ce, str. 53,

z rysunkami w tekście i ogłoszeniami. 20 kop.

MANIA ciocia. Wieszcza kwiatów, powiastka dla dzieci z angielskiego przerebiła (Moje książeczki). Warszawa, nakł. i druk M. Arcta, 1903, w 16-ce, str. 27, z rysunkami w tekście. 5 kop.

— Książniczka-chrabąszczyk, powiastka dla dzieci od 6 do 9 lat (Moje książeczki). Tamże, 1903, w 16-ce, str. 25, z rysunkami w tekście. 5 kop.

— Szaraczek i Bielasek, powiastka dla dzieci, podług francuskiego oryginału (Moje książeczki). Tamże, 1903, w 16-ce, str. 32, z obrazkami. 5 kop.

MAŃKOWSKI Henryk dr. wszech nauk lek. Drobnowidowa budowa kanału strzykowego dojek krowy, z zakładu anatomii patologicznej prof. dra Guillebeau wydz. weterynaryjnego Uniw. w Bernie szwajcarskim, podał ..... weterynarz, asystent lwowskiej Akademii weterynaryjnej (odbitka z Przeglądu weterynarskiego). Lwów, nakł. redakcyi Przeglądu weterynarskiego, druk. ludowa, 1902, w 8-ce, większej, str. 8 i 2 nl., z 5 rycinami w tekście i 2 tablicami rysunków.

MANTEUFFEL Maryan. Statyści, szkice (Biblioteka dzieł wyborowych, nr. 254). Warszawa, druk A. T. Jezierskiego, 1902, w 8-ce małej, str. 141, 25 kop.

MARCHLEWSKI L. Studya nad barwnikami roślinnymi i zwierzęcymi (odbitka z Rozpraw wydz. mat.-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, druk. Uniw. jag., 1902, w 8-ce większej, str. 15, z 4 tablicami i 2 rycinami w tekście. 50 hal.

MARTIN Karol prof. Słońce, przełożył S. B. (Książki dla wszystkich, 19). Warszawa, nakł. i druk M. Arcta, 1902, w 16-ce, str. 79, z rysunkami w tekście. 15 kop. = 40 hal.

MARYAŃSKI Bronisław ks. Judyta, opowiadania biblijne. Warszawa, nakł. Kroniki rodzinnej, druk. Gazety rolniczej, 1902, w 8-ce małej, str. 98 i 1 nl. 30 kp.

MAZANOWSKI Mikołaj. Jednorazowa czy

dwurazowa nauka w naszych szkołach średnich? Referat prof. .... odczytany w kole krakowskiem Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych, na posiedzeniu dnia 8 listopada 1902 r. Kraków, nakł. Koła krakowskiego Tow. naucz. szk. wyższych, druk W. L. Anczyca i Sp., 1902, w 8-ce, str. 26.

MĘCZKOWSKI Wacław dr. O udawaniu (symulacyi) objawów nerwowych, oraz kilka uwag o badaniu i świadectwach lekarskich w przypadkach cierpień urazowych. Warszawa, E. Wende i Sp., druk. K. Kowalewskiego, 1903, w 8-ce, str. 178, II i VII. 1 rubel.

MERECKI R. Obserwatorium astronomiczne im. Jędrzejowicza w Warszawie; Obserwacje mikrometryczne mgławic, część I (odbitka z Prac matematyczno-fizycznych). Warszawa, druk J. Sikorskiego, 1902, w 8-ce większej, str. 285—339.

MIECZNIK Antoni. Mistrz Twardowski bytu ludzkiego misteryum. Warszawa, J. Fiszer, druk Tow. akc. S. Orgelbranda synów, 1902, w 8-ce małej, str. 99. 75 kop.

MIEROSZEWICZ Jan (Wacław Gąsiorowski). Zięć firmy L. Feinband & Comp., powieść. Warszawa, E. Wende i Sp., druk. Gazety rolniczej, 1902, w 8-ce, str. 276. 1 rub. 20 kop.

MORIOLES de hr. Pamiętniki. O emigracyi, Polsce i dworze wielkiego księcia Konstantego, 1789—1833, z 2-go wydania francuskiego tłómaczyła Zofia Przyborowska (Biblioteka dzieł wyborowych, nr. 255). Warszawa, druk A. T. Jezierskiego, 1902, w 8-ce małej, str. 159. 25 kp.

MŚCICHOWSKI Sigismund. Etymologia, syntaxis latinae, atque themata exercitiorum cura et studio .... scientiarum histor. philog. s. a. presbyteri archidioeceseos varsoviensis, litterarum latinarum in seminario metropolitano varsoviensi professoris. Varsaviae, typ. R. Kaniewski & Wacławowicz, 1902, w 8-ce, str. 75, III i II. 2 ruble.

Nad-Kobieta, wesoly kalendarzyk humorystyczny na 1903 rok. Warszawa, druk Lepperta i Sp., w 16-ce, str. 38, z rycinami w tekście. 10 kop.

NERUDA Jan. Pieśni kosmiczne i inne, tłumaczył Konrad Zaleski. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk J. Cotty, 1902, w 16-ce, str. 77 i II.

NITKOWSKI Aleksander. Zasady w hodowli. Warszawa, druk (Wł. Szulca, 1902, w 8-ce, str. 26. 20 kop.

NITMAN Karol J. Tadeusz Kościuszko i jego sławna bitwa pod Raclawicami (Wydawnictwo ludowe XXI 10). Lwów, nakł. Komitetu, redaktor Br. Sokalski, druk S. Bednarskięgn, 1902, w 16-ce, str. 60 i 3 nl. 25 hal.

NOSSIG Alfred. Manru, opera w 3 aktach, słowa .... muzyka I. J. Paderewskiego, streścił Wacław Ciechowski. Kijów, L. Idzikowski, tipogr. N. N. Czokolowa, 1902, 16-ce, str. 20, z portretem. 10 kop.

NOWICKI Władysław. Wypisy do nauki literatury polskiej w zakresie szkoły średniej w porządku chronologicznym, ułożył .... magister nauk histor.-filolog. b. Szkoły głównej, I: Literatura przedmiękiewieczowska. Warszawa, nakł. i druk M. Arcta, 1902, w 8-ce, str. IV, 454 i 1 nl. 1 rub. 20 kop., opr. 1 rub. 40 kop.

O czyscu i duszach czyscowych (Głosy katolickie, wyd. przez XX. Tow. Jezus, nr. 25). Kraków, nakł. ks. P. Kutyby T. J., druk A. Kozińskiego, 1902, w 16-ce, str. 47. 4 hal.

OLSZEWSKI Józef. Biurokracya. Lwów, Księgarnia polska, druk. narodowa w Krakowie, 1903, w 8-ce (małej, str. VII, 388 i II. 4 korony.

O prawdziwej religii, I i II (Głosy katolickie, wyd. przez XX. Tow. Jezus, nr. 21 i 22). Kraków, nakł. ks. P. Kutyby T. J., druk A. Kozińskiego, 1902, w 16-ce, str. 48 i 48. Po 4 hal.

— Toż, III: Co znaczy być prawdziwym katolikiem (Głosy katolickie, wyd. przez XX. Tow. Jezus, nr. 23). Tamże, w 16-ce, str. 48. 4 hal.

OR—OT. Świątek obrazków, 40 obrazków kolorowych z wierszykami. Warszawa, nakł. M. Arcta, druk.?, (1902), w 8-ce poprzecznej, str.: 8 nl., z 8 tablicami kolor. 50 kop.

— Ciekawa książeczka, piosenki, powiastki, legendy i bajki, ułożył i zebrał. Warszawa, G. Centnerszwer, druk Lepperta i Sp., (1902), w 8-ce małej, str. 122 i III. 40 kop.

ORKAN Władysław. W roztokach, powieść, tom I i II. Lwów, nakł. Towarzystwa wydawniczego, S. Sadowski w Warszawie, druk W. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, 1903, w 8-ce małej, str. 228 i 242. 5 koron.

Prawo przekładu zastrzeżone i przekazane firmie Dr. J. B. Marchlewski & Co w Monachium.

ORZECHOWSKI Feliks ks. Jaselka większe, czyli przedstawienie narodzenia Chrystusa Pana, w 3 aktach. Kraków, nakł. autora, druk W. Korneckiego, 1902, w 8-ce, str. 59. 1 korona.

Autor zastrzega sobie prawo własności.

PAWLIK Stefan dr. Mezöhegyes król węgierska domena i stadnina rządowa koni, skreślił ..... prof. Akademii rolniczej w Dublanach (odbitka z Rolnika). Lwów, H. Altenberg, druk Pillera i Sp., 1902, w 8-ce, str. 32. 60 hal.

PAWŁOWSKI Antoni. Podręcznik rachunków kupieckich dla wyższych szkół handlowych (akademii handlowych), na podstawie planu nauki szkół czteroklasowych, ułożył .... dyrektor e. k. akademii handlowej we Lwowie, tom I. dla I i II klasy, Lwów, nakł. Towarz. nauczycieli szkół wyższych, I. związkowa druk., 1902, w 8-ce, str. VI i 216. Opr. 3 kor. 80 hal.

PERLS Arnold. Vom Zopf zur Schnurrbartbinde; Von Jena bis Löhning. Kulturhistorisches und Zeitgeistiges, von .... Stadtverordneter zu Berlin. Berlin, H. Walther Verlagsbuchhandlung, Druck von J. S. Preuss, 1902, w 8-ce, str. 48. 50 fenig.

PIETRZYKOWSKI Bronisław. Nowy prze-

wodnik na kolejach żelaznych w Królestwie Polskiem i przylegających, sezon zimowy 1902/3, rocznik IV, wyd. 8-me. Warszawa, druk A. B. Bukaty, 1902, w 16-ce, str. 72, z tablicą. 15 kop.

PIRAMOWICZ Grzegorz ks. Nauka obyczajowa dla ludu osobliwie wiejskiego. Warszawa, druk Synow St. Niemiry, 1903, w 16-ce, str. 62. 20 kop.

Pismo Dyrekcyi Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, wystosowane do delegatów na ogólne zgromadzenie Towarzystwa, jako odpowiedź na zarzuty zawarte w broszurce p. t. »Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie i obecny jego zarząd w świetle prawdy przez poinformowanego«. Kraków, nakł. Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń, druk. Czasu, 1902, w 8-ce, str. 52, z tablicą.

PIWOCKI Jerzy. Ustawa przemysłowa i odnoszące się do niej ustawy i przepisy, zebrał i ułożył ... radca namiestnictwa (odbitka ze Zbioru ustaw i rozporządzeń administracyjnych). Lwów, nakł. własnym, druk Pillera i Sp., 1902, w 8-ce, str. 4, 505, 13 i V. 4 korony.

Poinformowany. Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń i obecny jego zarząd w świetle prawdy, zestawienie porównawcze sprawozdania pięcioletniej gospodarki obecnej dyrekcyi z r. 1896/7, t. j. rokiem ostatnim administracyi p. Henryka Kieszkowskiego, byłego dyrektora-referenta. Lwów, nakł. J. Kadlewicza, druk. udziałowa, 1902, w 8-ce, str. 101.

POLAK J. Kalendarz lekarski na rok 1903. Warszawa, druk. F. Csernaka, 1903, w 16-ce, str. XLI i 184, z ogłoszeniami i notatnikami. Opr. 1 rub. 50 kop.

POPŁAWSKI Cezary. Fatum, Warszawa, druk. M. Arcta, 1902, w 8-ce, str. 41. 60 kop.

POSNER S. Nad otchłanią, w sprawie handlu żywym towarem, część I (Ruch etyczny III). Warszawa, nakł. Księgarni naukowej, druk. Noskowskiego, 1903, w 8-ce majej, str. XI i 95, 50 kop.

Prace matematyczno-fizyczne, wydawane przez S. Dicksteina. Wł. Gosiewskiego, Wł. Natanson, A. Witkowskiego i K. Żorawskiego, tom XIII. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. J. Sikorskiego, 1902, w 8 ce, str. 2 nl., 395 i 5 nl. 4 ruble.

Artykuły i rozprawy pióra: A. Denizeta, J. Zawadzkiego, K. Żorawskiego, G. A. Millera, A. Przeborskiego, S. Dicksteina, R. Mereckiego, M. P. Rudzkiego, L. E. Böttchera i T. Estreichera.

Prawidła pisowni polskiej ze słownikiem. Warszawa, G. Centnerszwer, druk. A. T. Jezierskiego, 1903, w 8-ce, str. 50. 10 kop.

PREVOST Marceli. Szczyście w małżeństwie, tłómaczyła Anastazy Świdarska (Biblioteka Słowa polskiego). Lwów, nakł. i druk. Słowa polskiego, 1902, w 8-ce, str. 115. 60 hal.

PRUS Boleslas (Alexandre Głowacki). Aniela, roman, traduit avec l'autorisation de l'auteur, par B. Noiret. Paris librairie académique Perrin et Cie, inpr. E. Capiomont et Cie, 1902, w 8-ce majej, str. 286. 3 franki 50 cent.

Przegląd kościelny, pismo miesięczne, poświęcone nauce i sprawom Kościoła katolickiego, pod redakcyą ks. St. Okoniewskiego, zeszyt z listopada 1902. Poznań, nakł. redakcyi, druk. i księgarnia św. Wojciecha, w 8-ce, 321—400.

Treść: Z dziejów dyecezyi poznańskiej, I. Samuel a Seklucyan, przez ks. dra Warmińskiego (c. d., str. 321—340); Czy istniał biskupstwo kruszwickie, przez ks. dra T. Trzczińskiego (dok., str. 341—352); Kilka hipotez o powstaniu ludzkiej mowy, napisał ks. dr. Fr. Gabryl (c. d., str. 353—369); List katechetyczny Possewina i jego katechetyczne zasady, przez ks. J. Piotrowicza (str. 370—381); Miscellanea, przez ks. dra Hozakowskiego i ks. dra Dalbora (str. 382—389); Ruch katolicki, przez ks. St. Okoniewskiego (str. 390—393); Ruch literacki, przez ks. Hozakowskiego, ks. dra J. Bernackiego i ks. T. Gapezyńskiego.

— polski, pod redakcyą prof. dra J. Micielskiego, zeszyt z listopada 1902. Kraków, Spółka wydawnicza polska, druk. Czasu, w 8-ce, str. 203—400.

Treść: Maxym Gorkij, przez Teresę

z Potockich Wodzicką (str. 203—227); Zarys rozwoju idei społeczno-gospodarczych w Polsce, od pierwszego rozbioru do r. 1831, przez dra St. Grabskiego (c. d., str. 228—250); Arf, poemat w 4 aktach, przez Macieja Szukiewicza (dok., str. 251—275); Podstawy do określenia zadań Galicyi na polu polityki handlowej, przez dra K. Paygerta (c. d., str. 276—319); Moje przeprawy, pamiętnik Andrzeja hr. Zamoyckiego o czasach powstania listopadowego 1830—1831, z autografu wydał Alkar (c. d., str. 320—346); Kronika literacka, przez ks. dr. A. P., St. Srokowskiego, N., dr. J. Flacha i dr. Z. Gargasa (str. 347—365); Teatr krakowski, przez dra Fr. Konecznego (str. 366—378); Przegląd polityczny, przez * * (str. 379—387); Stanisław Chłapowski, wspomnienie pośmiertne, przez St. Tarnowskiego (str. 388—393); Józef hr. Wodzicki, wspomnienie pośmiertne, przez St. Tarnowskiego (str. 394—400).

— powszechny, pod redakcją ks. J. Pawelskiego T. J., zeszyt z listopada 1902. Kraków, druk W. L. Anczyca i Sp., w 8-ce, str. 1—16, 157—300.

Treść: Z ostatnich doświadczeń, przez ks. arcybiskupa J. Teodorowicza (dodatek, str. 1—16); Po strejku żniwiarzy, zapiska z podróży, przez ks. K. Czaykowskiego T. J. (str. 157—182); Dwa obozy we Francyi, I. Obóz rządowy, przez ks. K. Krokoszyńskiego T. J. (str. 183—195); Nietzsche jako przedstawiciel antychrześcijańskiego humanitaryzmu, przez W. Gostomskiego (str. 196—210); Nowa powieść rosyjska, I. Maxym Gorkij, przez prof. A. Mazanowskiego (c. d., str. 211—229); Protestantyzm o zmartwychwstaniu Chrystusa, przez ks. dra St. Trzeciaka (dok., str. 230—244); Przegląd piśmiennictwa, przez ks. dra J. Górke, dra A. Krzyżanowskiego, dra St. Dobrzyckiego, T. W., M., K. C. T. J., W., A. B., B., Z. B. i H. Ul.; Sprawozdanie z ruchu religijnego, naukowego i społecznego, przez ks. K. Czaykowskiego T. J. i Ed. S. Naganowskiego.

— prawa i administracji, pod redakcją prof. dra E. Tilla, rocznik XXVII, zeszyt z października 1902. Lwów, druk. ludowa, w 8-ce, str. 717—796; 185—200 i 113—128.

Treść: Posiadanie według prawa cywilnego austr. w zarysie, przez dra Fr. Zolla młodszego (c. d., str. 717—735); O pojęciu własności, zarazem jako przyczynek do nauki o źródłach prawa, napisał

prof. dr. I. Łyskowski (dok., str. 736—748); Staszyc jako statystyk, napisał dr. Z. Gargas (dok., str. 749—758); O nowoczesnej socjologii, IV: Socjologia psychologiczna, wykład W. Lassoty (dok., str. 759—772); Kwestye procesowe, II. Wpływ rewizyi przeciw dwom równobrzmiącym wyrokom wniesionej na dal sze postępowanie sądowe, napisał dr. M. Allerhand (str. 773—788); Zapiski literackie, przez E. T. i R... r. (str. 788—793); Kronika z Akademii umiejętności (str. 793—796); Praktyka cywilno-sądowa, przez —e (str. 185—200); Zbiór ogłoszeń firmowych Trybunałów handlowych nr. 10.

— prawa i administracji, pod redakcją prof. dra E. Tilla, rocznik XXVII, zeszyt z listopada 1902. Lwów, druk. ludowa, w 8-ce, str. 797—880, 201—216 i 129—160.

Treść: Posiadanie według prawa cywilnego austr. w zarysie, przez dra Fr. Zolla młodszego (dok., str. 797—808); Pomoc prawna ze strony sądów cywilnych według procedury karnej wojskowej, napisał dr. J. Makarewicz (str. 809—827); Studya do historyi sądownictwa w Polsce, VIII. Krakowskie sądy kapturowe, napisał dr. St. Kutrzeba (str. 828—852); O reformie ksiąg gruntowych w Galicyi, napisał M. Szybalski (str. 853—875); Kronika, przez prof. dra J. Rosenblatta (str. 876—880); Praktyka cywilno-sądowa, przez —e (str. 201—208); Praktyka karno-sądowa. Zasady orzeczeń Trybunału kasacyjnego, przez dra A. Tilla (str. 208—213); Praktyka administracyjna. Zasady orzeczeń Trybunału administracyjnego, przez dra Z. Gargasa (str. 213—216); Zbiór ogłoszeń firmowych Trybunałów handlowych nr. 11.

Pst! Pst! wesoly kalendarzyk humorystyczny na 1903 rok. Warszawa, druk. Lepperta i Sp., w 16-ce, str. 39, z rysunkami w tekście. 10 kop.

PUŁASKI Franciszek. Mogiły o nasypie kamiennym w powiecie kamienieckim. B. m. i r., w 8-ce, str. 39, z rysunkami w tekście. 60 kop.

RADZIWIŁŁ Maciej Książę. Wyjaśnienia przepisów prawnych, dotyczących użytkowania z lasów i zapobiegających ich niszczeniu, odczyt ..... na posiedzeniu Tow. roln. gub. warszaw., wypowiedziany w dniu 17 grudnia 1901 r., Warszawa druk. Gażety rolniczej, 1902, w 4-ce małej, str. 36. 30 kop.

RAF ks. Kap. Ćwiczenia pobożne w rozmyślaniach i czytaniach podane. Warszawa, M. Szczepkowski, druk P. Laskauera i Sp., 1903, w 16-ce, str. 409. 60 kop.

RAPACKI W. syn. Obrazki warszawskie, II. Warszawa, nakł. i druk. Lepperta i Sp., 1902, w 16-ce, str. 56. 20 kop.

Regulamin krajowej mechanicznej stacyi doświadczałnej przy szkole politechnicznej we Lwowie. Lwów, Gubrynowicz i Schmidt, druk. E. Winiarza, (1902), w 8-ce, str. 11. 20 hal.

RETINGER Józef dr. adw. kraj. Podręcznik austriackiego prawa wekslowego, tekst polski i niemiecki, wraz z ustawodawstwem Rzeczypospolitej Polskiej, ustawą wekslową dla Węgier i Bośni, wydanie wznowione, Kraków, Spółka wydawnicza polska, druk. ?, 1902, w 8-ce, str. VII i 166. 2 korony.

Rituale sacramentorum ac aliarum ecclesiae romano-catholicae caeremoniarum, ex rituali synodi provincialis petricoviensis depromptum, editio nova, aucta et emendata, Vilnae, sumpt. et typ. J. Zawadzki, 1903, w 8-ce, str. 515. 1 rub. 50 kop.

ROMER Eugeniusz dr. Najważniejsze artykuły handlu światowego XIX wieku. Lwów, nakł. autora, Gubrynowicz i Schmidt, druk. Pillera i Sp., 1902, w 8-ce, str. 131, z 5 tablicami. 2 korony.

— Rola rzec w historii i geografii narodów (odbitka z Przewodnika naukowego i liter). Tamże, druk. W. Łozińskiego, 1901, w 8-ce, str. 23. 60 hal.

Odczyt urządzony staraniem kursów powszechnych Uniwersytetu lwowskiego w Tarnopolu.

— Spis prac, odnoszących się do fizyografii ziem polskich, za rok 1898 (odbitka z czasopisma polskiego Tow. przyrodników im. Kopernika »Komos«), Tamże, I związkowa druk., 1901, w 8-ce, str. 148 — 303. 1 korona.

— Wisła, jej dorzecza i sieć wodna (odbitka z Kosmosu). Tamże, 1902, w 8-ce, str. 54. 1 korona.

RONIKIER B. J. Sześć kobiet, cienie wywołał z przeszłości. Warszawa, J. Fiszer, druk. warsz. Tow. akc. artyst.-wyd., 1903, w 8-ce małej, str. 175 i 1 nl., z rycinami. 1 rub. 40 kop.

ROŚCISZEWSKI Mieczysław. Pisarz i doradca, podręcznik dla osób wszelkich stanów i płci obojga, obejmujący nowe wzory listów i korespondencyi w różnych sprawach życia współczesnego, oraz praktyczne wskazówki, ważniejsze przepisy obowiązujące w Królestwie polskim, z dodaniem tablic do obliczenia procentów i dziennej płacy robotnika (tytuł dłuższy). Warszawa, nakł. T. Paprockiego i Sp., 1903, druk A. T. Jezierskiego, w 8-ce, str. 387 i VIII. 1 rub. 40 kop.

ROSTAND Edmund. Samarytanka, obraz ewangeliczny w 3 odsłonach, przełożyła Marya Chwalibóg. Kraków, nakł. autora, druk. Czasu, 1902, w 8-ce małej, str. 138. 3 korony.

ROSZKOWSKI Gustave M. La revision de la convention de Geneve, par .... prof. à l' université de Léopol (Extrait de la Revue de droit international et de législation comparée). Bruxelles, Bureau de la Revue, impr. P. Weissenbruch, Gubrynowicz i Schmidt we Lwowie, 1902, w 8-ce, str. 45. 1 korona.

Rozprawy Akademii umiejętności: Wydział historyczno-filozoficzny, serya II, tom XVIII, ogólnego zbioru tom XLIII. Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, druk. Uniw. jag., 1902, w 8-ce większej, str. 1 nl. i 375. 10 koron.

Treść: Ze studyów nad bullą z r. 1136, napisał Stanisław Zakrzewski (str. 1—80); Opactwo na łeczyckim grodzie, napisał Karol Potkański (str. 81—180); Co wiedzą o Słowianach pierwsi ich dziejopisarze Prokopiusz i Jordanes, napisał dr. Wojciech Kętrzyński (str. 181—199); O palliuszu biskupów polskich XI wieku, napisał Stanisław Kętrzyński (str. 200—251); O zaginionym żywocie świętego Wojciecha, napisał Stanisław Kętrzyński (str. 252—299); Swewowie a Szwabowie, napisał dr. Wojciech Kętrzyński (str. 300—375, z 3 mapami w tekście).

RÜBNER Józef. Stosunki weterynarskie w Serbii, podał .... okręgowy weterynarz w Gornij-Milanovac, 3. Przepisy paszportowe (odbitka z Przeglądu weterynarskiego). Lwów, druk. ludowa, 1902, w 8-ce większej, str. 3 nl.

RUDZKI M. P. O prawie rozkładu temperatury wewnątrz gazowego ciała niebieskiego (odbitka z Prac matematyczno-fizycznych). Warszawa, druk. J. Sikorskiego, 1902, w 8-ce większej, str. 341—351. (przez pomyłkę 315).

RYBIŃSKI M. Coleopterorum species novae minusve cognitae in Galicia inventae (Séorsum impressum ex Dissertationum madh. et physic. Acad. litter.). Cracoviae, sumpt. Academiae litteratum, apud bibliopolam Societatis librariae polonicae, typ. Univ. jag., 1902, w 8-ce większej, str. 8, z 2 tablicami. 80 hal.

RZĄD. Antoni. Ogólne przepisy pielęgnowania niemowląt, ułożył ... lekarz. Warszawa, druk. P. Laskauera i Sp. 1902, w 16-ce, str. 15. 5 kop.

Na dochód budowy szpitala dla dzieci w Łodzi.

S. I. — N. Montalembert et sa correspondance inédite avec le généralissime Skrzynecki, détails bibliographiques inconnus, par I. N. S. La Chapelle — Montligeon, imprimerie — librairie de Notre-Dame de Montligeon, Gubrynowicz i Schmidt we Lwowie, 1903, w 8-ce, str. 43. 1 korona.

SCRIPTOR. Nasza młodzież (Materiały i myśli polityczne, tom I). Kraków, S. A. Krzyżanowski, druk W. L. Anczyca i Sp., 1902, w 8-ce, str. 189 i 1 nl. 1 korona.

SEBRATOWYCZ Roman. Polonia irreidenta. Frankfurt a/M., Neuer Frankfurter Verlag, Druck v. Oscar Brandstetter Leipzig. 1903, w 8-ce, str. 157 i 2 nl. 2 marki.

SEWER. Wybór pism: Mama sobie życzy, nowela; Zielona latarka, nowela. Warszawa, nakł. Wędrowca, druk. estetyczna, 1902, w 8-ce malej, str. 151.

SIEDLECKI M. Herpetophrya astoma n.

g. n. sp. wymoczek pasorzytny z Polymnia nebulosa (odbitka z Rozpraw wyd. mat-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, druk. Uniw. jag., 1902, w 8-ce większej, str. 8, z 1 tablicą. 40 hal.

SIENKIEWICZ Henrik. A keresztes lovagok. Történeti regény a XV századból, 2 kötet. Budapest, F. Pfeifer, 1902, w 8-ce, str. VIII, 311 i 304. 10 kor. 40 hal.

SIKORSKA A. Odczyty o wychowaniu dziewcząt, wygłoszone w czytelni dla kobiet w marcu 1902. Kraków, K. Wojnar, druk. narodowa, 1903, w 8-ce, str. 68. 80 hal.

SIOMA Józef. O złocie w przyrodzie (odbitka z Wszehświata). Warszawa, E. Wende i Sp., druk. warsz. Tow. akc. artyst.-wydawn., 1902, w 8-ce malej, str. 88, z rysunkami w tekście. 60 kop.

SKARŻYŃSKI Z. Ks. Czy człowiek mądry może wierzyć w piekło, proste rozmowy i przykłady. Warszawa, nakł. Kroniki rodzinnej, druk ?, 1902, w 16-ce, str. 40. 10 kop.

— Matka Boska nieustającej pomocy w kościele św. Alfonsa w Rzymie i wielu innych miejscach wslawiona, historia, cuda, modlitwy, na podstawie dzieł OO. Redemptorystów, napisał .... wyd. 2-gie. Warszawa, nakł. Kroniki rodzinnej, druk. E. Skowrońskiego, 1902, w 16-ce, str. 208, z 2 rycinami. 40 kop.

— Rzecz o obmowie, plotkach i potwarzy w przykładach. Warszawa, nakł. Kroniki rodzinnej, druk E. Skowrońskiego, 1902, w 16-ce, str. 112. 20 kop.

— 31 modlitw do Matki Boskiej nieustającej pomocy, czyli sposób codziennego nawiedzania cudownego obrazu w ciągu miesiąca. Warszawa, nakł. Kroniki rodzinnej, druk. Gazety rolniczej, 1902, w 32-ce, str. 96. 10 kop.

SKOTNICKI Czesław. Koszta wytwarzania energii mechanicznej do użytku inżynierów, techników i przemysłowców, zestawil .... inż. mech. Warszawa, E. Wen-

de i Sp., druk. Rubieszewskiego i Wrotnowskiego, 1902, w 8-ce, str. 61 i 1 nl. 1 rubel.

SKOTNICKI W. B. & A. hr. OSTROWSKI.

Szluzy automatyczne »Tekor-Elkor« pomysłu Wincentego B. Skotnickiego i Aleksandra hr. Ostrowskiego. Warszawa, wyd. Towarz. szluz autom. Tekor-Elkor, druk. Gazety rolniczej, 1901, w 8-ce, str. 6 nl. i 39, z 12 tablicami. 2 ruble.

Słownictwo polskie chemiczne, uchwalone przez Akademię umiejętności w Krakowie, wydanie 2-gie. Kraków, nakł. Akademii umiej., druk. Uniw. jag., 1902, w 16-ce, str. 31. 40 hal.

Służ (Ku czci św. Michała i aniołów Bożych). Warszawa, nakł. Kroniki rodzinnej, druk. Gazety rolniczej, 1902, w 16-ce, str. 74, z 2 rycinami. 12 kop.

SOBOLEWSKA Marya. Śpiew w higienie i higiena w śpiewie, odczyt wygłoszony d. 15 marca 1902 r. w warsz. Towarz. higienicznym w seryi »O hartowaniu« przez nauczycielkę śpiewu (odbitka ze Zdrowia). Warszawa, St. Sadowski, druk. Synów St. Niemiry, 1902, w 8-ce, str. 20. 30 kop.

SOFOKLES. Antyгона, tłumaczenie, objaśnienia i słówka, podał I. St. (Biblioteka klasyków rzymskich i greckich, zeszyt 81, 84 i 85). Złoczów, nakł. i druk W. Zukerkandla, (1902), w 16-ce, str. 33—64, 65—96 i 97—128. Po 20 hal.

Treść: Zesz. 81: Epejsodion, wiersz 162—331; Stasimon. wiersz 332—375; Epejsodion, wiersz 376—581; Zesz. 84: Epejsodion, wiersz 376—581; Stasimon, wiersz 582—625; Epejsodion, wiersz 635—770; Zesz. 85: Epejsodion, wiersz 635—780; Stasimon, wiersz 781—800; Epejsodion, wiersz 801—943.

SONDEREGGER L. dr. Podstawy ochrony zdrowia, w przekładzie i z przedmową dra E. Biernackiego, część I, II i III. (Biblioteka dzieł wyborowych), nr. 250, 252 i 253). Warszawa, druk A. T. Jezierskiego, 1902, w 8-ce małej, str. 174 i 1 nl., 160 i 143. 75 kop.

SOREL Albert. Sprawa wschodnia w XVIII wieku; Pierwszy podział Polski i traktat

kainardżyjski, przełożyli z upoważnienia autora słuchacze Uniwersytetu lwowskiego, z przedmową Szymona Askana-zego. Lwów, nakł. H. Altenberga, E. Wende i Sp. w Warszawie, druk W. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, 1903, w 8-ce małej, str. XXXI, 362 i II. 5 koron.

SPITZER A. dr. Nauka o nawozach, krótkie wskazówki o własnościach i użytkowaniu nawozów używanych w rolnictwie, przez ... zwyczaj. prof. i dyrektora Instytutu agronom.-chemicznego królów. uniwersytetu w Królewcu, przekład z 13-go nowoopracowanego wydania. Warszawa, Wydawnictwo redakcyi Rolnika i hodowcy, druk. Wł. Szulca, 1902, w 8-ce, str. 139 i IV. 90 kop.

Sprawozdanie 2-gie roczne Towarzystwa uczącej się młodzieży polskiej »Pomoc bratnia« w Zakopanem, za czas od 1 września 1901 do 1 lipca 1902. Zakopane, nakł. Tow. uczącej się młodzieży polskiej »Pomoc bratnia«, druk. narodowa w Krakowie, 1902, w 8-ce, str. 35, z ryciną w tekście.

Sprawozdanie dyrektora prywatnej średniej szkoły żeńskiej, z programem gimnazjalnym w Krakowie, za rok szkolny 1901/2. Kraków, nakł. Towarz. szkoły gimn. żeńskiej, druk. związkowa, 1902, w 8-ce, str. 16 i 2 nl.

STAPF Juliusz Adolf. Sprawa regulacyi miast i miasteczek w Galicyi, motywa i konkretne wnioski do używotnienia sprawy w ustawach, opracowane w szeregu lat ostatnich, a zwłaszcza na IV Zjeździe Polskich Techników w Krakowie. Tarnów, nakł. autora, druk J. Pizsa, 1902, w 8-ce, str. 28. 60 hal.

STARKMAN Adolf (St-an). Nowy deklamator, zbiór monologów i deklamacyi, zeszyt I. Warszawa, nakł. W. Wodzyńskiego, 1902, w 16, str. 31 i 1 nl. 10 kop.

STASIAK Ludwik. Pieniądz, powieść. Lwów, Księgarnia polska, druk. Pillera i Sp., 1902, w 8-ce małej, str. 214. 2 korony.

STEFAŃSKI Strzecha. Marcin Skorupa,

opowiadanie, napisał .... wykończył P. G. Ś. Warszawa, nakł. Kroniki rodzinnej, druk. ?, 1902, w 16-ce, str. 53 i 1 nl. 10 kop.

STRUVE Henryk. Wstęp krytyczny do filozofii, czyli zbiór zasadniczych pojęć o filozofii, z dodaniem słownika filozoficznego i spisu autorów, wyd. 3-cie, nanowo przejrane i dopelnione najnowszą literaturą swojską i obcą. Warszawa, nakł. autora, E. Wende i Sp., druk A. Ginsa, 1903, w 8-ce większej, str. XXIV i 779. 3 ruble.

Dzieło nagrodzone przez Komitet kasy Mianowskiego nagrodą Natansona.

Swiatek obrazów. Warszawa, nakł. M. Arcta, druk. ?, (1902), w 8-ce poprzecznej, 8 tablic z kolor. obrazkami. 80 kop.

SWIESZEWSKI Ludwik. Trzy główne prądy w rozwoju nauk ekonomicznych, studjum ekonomiczno-historyczne. Warszawa, nakł. i druk. M. Arcta, 1903, w 8-ce, str. 382 i 2 nl. 1 rub. 50 kop.

Święta Rodzina, kalendarz dla rodzin chrześcijańskich na r. p. 1903, rocznik V. Mikołów, nakł. wydawnictwa dzieł ludowych K. Miarki, druk ?, w 4-ce, str. 159 i 17 nl., z rycinami. 50 fenigów.

SYNIEWSKI W. O budowie skrobi (odbitka z Rozpraw wydz. mat.-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, druk. Uniw. jag., 1902, w 8-ce większej, str. 49, z 10 rycinami w tekście. 1 korona.

— O działaniu formaldehydu na skrobię i o połączeniu jodu z amylodekstryną (odbitka z Rozpraw wydz. mat.-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, druk. Uniw. jag., 1902, w 8-ce większej, str. 11, z 1 tablicą. 40 hal.

SZAJNOCHA Karol. Wojna o cześć kobiety, ze »Szkieców historycznych« (Książki dla wszystkich). Warszawa, nakł. i druk M. Arcta, 1902, w 16-ce, str. 77. 10 kop. = 26 hal.

SZANIAWSKI J. dr. Rozpoznawanie i le-

czenie brajtyzmu. Warszawa, druk. P. La-skauera i Sp., 1902, w 8-ce, str. 96. 50 kop.

SZCZUROWSKI August. Skorowidz powiatu jarosławskiego na rok 1902. Przemysł, nakł. autora, druk J. Styfięgo, skl. gł. J. Meinhart w Jarosławiu, 1902, w 8-ce, str. XXI, 1 nl., 237 i 1 nl., z mapą. Opr. 3 kor. 40 hal.

SZYBALSKI Mieczysław. Pogadanki o księ-gach gruntowych i o katastrze, z kartą wykazu hipotecznego, ułożył .... radaea sądu wyższego w Krakowie (Biblioteka Prawdy 2). Kraków, nakł. redakcyi Pra-wdy, druk. W. L. Anczyca i Sp., 1902, w 16-ce, str. 110 i 1 nl. 20 hal.

Dochód z wydawnictwa przeznaczony na rzecz krakowskiego Towarzystwa oświaty ludowej.

SZYMANOWSKI Stefan ks. Historia pa-ranii polskiej św. Szczepana wydana w 10-tą rocznicę jej założenia 1892—1902. Perth Amboy N. J., druk. American Pu-blishing Company, 1902, w 8-ce, str. 56.

TATOMIR Lucyan. Król Kazimierz Wiel-ki, zarys historyczny, wyd. 3-cie (Książki dla wszystkich 88). Warszawa, nakł. i druk. M. Arcta, 1902, w 16-ce, str. 150. 25 kop. = 66 hal.

Tłumaczenie z wyjaśnieniami gramaty-cznemi do ćwiczeń greckich Taborskiego i Winkowskiego, na klasę III i IV. Klasa III, zeszyt I i II. Lwów, I związkowa druk., (1902), w 16-ce, str. 1—48 i 49—96. Po 30 hal.

— Toż, Klasa IV, zeszyt I. Tamże, str. 1—48. 30 hal.

TOMALSKI Jakób. Praca jako czynnik produkeyi rolniczej, ze szczególnem uwzględnieniem rolnictwa w Galicyi (Stu-dya ekonomiczno-społeczne, zeszyt II). Kraków, G. Gebethner i Sp., druk. Uniw. jag., 1902, w 8-ce, str. 1 nl. i 95. 2 kor. 40 hal.

Trefniś, kalendarz na rok 1903, War-szawa, druk. J. Sikorskiego, w 4 ce, str. 9, z rycinami w tekście. 10 kop.

TURNAU Jerzy. Uprawa buraków cukro-wych i pastewnych (Zbiór wykładów dla

gospodarzy i urzędników gospodarczych I.; pośw. ks. Andrzejowi Lubomirskiemu) Lwów, nakł. c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego, I związkowa druk., 1902, w 8-ce malej, str. 94 i 1 nl. 50 hal.

Tysiąc nocy i jedna, powieści arabskie, przekład polski na podstawie wyd. paryskiego, tom X i XI (Biblioteka powszechna, nr. 402—403 i 409—410). Złoczów, nakł. i druk W. Zukerkandla, (1902), w 16-ce, str. 194 i 176. Po 48 hal.

U..... Wł. Rozrywki naukowe, zbiór pouczających i ciekawych doświadczeń, z dziedziny chemii, fizyki i mechaniki. Warszawa, księgarnia warszawska W. Wodzyńskiego, druk G. Paprockiego, 1902, w 8-ce malej, str. 68 i III, z 25 ilustracjami. 30 kop.

UDZIELA Maryan dr. Z ludowej weterynaryi w Bośni (odbitka z Przeglądu weterynarskiego), druk. ludowa, 1902, w 8-ce większej, str. 18.

Ułubieńcy nasi. Warszawa, nakł. M. Arcta, druk. ?, (1902), w 8-ce poprzecznej, 8 tablic kolor. 90 kop.

— świata dziecięcego, Warszawa, nakł. M. Arcta, druk. ?, (1902), w 8-ce poprzecznej, 8 tablic kolor. 75 kop.

URBANOWSKA Z. Princezna, přeložil J. Rozvoda, illustroval V. Černý (divčím srdčím), seš. 1. V Praze, J. R. Vilimek, w 8-ce, str. 8. 10 hal.

WAĆLAW ks. z Sulgostowa. Przegląd 50-letniej pracy literackiej Eug. Heleniusza, przez ..... dawnego bibliotekarza świńskińskiego. Rzym, nakł. i druk ?, 1902, w 8-ce, str. 9 i 1 nl., z portretem i 2 rysunkami w tekście.

Wydrukowano w 100 egz. jako manuskrypt.

WALTER W. K. Rozkład jazdy pociągów pasażerskich na drogach żelaznych w Królestwie Polskiem i przylegających, sezon zimowy, obowiązujący od d. 15—28 października 1902 r., a na ucząstku Warszawa—Mława dróg nadwiślańskich od d. 18 września (1 października) r. b., rok XXI, wyd. 35-te. Warszawa, W. Wodzyń-

ski, druk Lepperta i Sp., 1902, w 16-ce, str. 104, z mapką. 15 kop.

WERESAJEW W. Spowiedź lekarza, z upoważnienia autora, spolszczył Roman Gutowski. Warszawa, J. Fiszer, druk W. Łazarskiego, 1902, w 8-ce, str. 163. 1 rub.

WERNIC H. Antoś, opowiadanie dla dzieci, przerobił z angielskiego (Moje książeczki). Warszawa, nakł. i druk. M. Arcta, 1903, w 16-ce, str. 30, z obrazkami. 6 kop.

WERNIC Leon dr. Jak ratować tonących, napisał ..... lekarz wolnopracujący w Kaliszu i lekarz kaliskiego okręgu Towarzystwa ratowania tonących. Kalisz, kal. okręgu Tow. ratow. tonących, druk. Gazety kaliskiej, Gebethner i Wolff w Warszawie, 1902, w 16-ce, str. 57 i II. 10 kop.

WERYHO Marya. Wśród swoich, 50 powiastek dla małych dzieci. Petersburg, nakł. K. Grendyszyńskiego, druk P. Laskauera i Sp., 1903, w 8-ce, str. 188 i 2 nl., z 50 ilustracjami St. Masłowskiego. Opr. 1 rubel.

WILCZYŃSKI Albert. Wycieczka na Krzyżne, z przedmową M. Gawalewicza. Lwów, Gubrynowicz i Schmidt, druk W. L. An-czyca i Sp. w Krakowie, 1903, w 8-ce malej, str. XVI, 295 i 1 nl. 4 kor. 20 hal.

Tręść: Lekcja flirtu; Sprzedają las; Dla honoru medycyny; Zemsta Feliksa; Turysta z Gilowa; Syn obywatelski; Zapóźno; Iskra w popiele; Po dobrym obiedzie; Pan Marcin.

WITKIEWICZ Stanisław. Bagno. Lwów, nakł. Towarzystwa wydawniczego, S. Sadowski w Warszawie, druk. W. L. An-czyca i Sp. w Krakowie, 1902, w 8-ce malej str. 80. 1 kor.

WODECKI F. Astronomia wobec krytyki i prawo dwoistości. Warszawa, E. Wende i Sp., druk. A. T. Jezierskiego, 1902, w 8-ce, str. 236 i 1 nl. 1 rub. 50 kop.

WÓYCICKI Kazimierz Władysław. Kurpie, powieść historyczna, dodatek do Kuryera codziennego. Warszawa, druk W. Dunina i Sp., 1902, w 16-ce, str. 180. Opr. 60 kop.

WRZOSEK Adam. Die acute Osteomyelitis mit besonderer Berücksichtigung der

Osteomyelitis im Säuglingsalter (Inaugural-Dissertation). Berlin, Druck von E. Ebering, w 8-ce, str. 51 i 1 nl.

Wydawnictwo T-wa polskiej sztuki stosowanej, 1902, nr. 1: Materjaly, Kraków, druk W. L. Anczyca i Sp., (1902), w 4-ce król., str. 1 nl., z 7 tablicami. 3 korony.

Wszelkie prawa reprodukcyi zastrzeżone.

XENOFONT. Anabasis, przetłumaczył, preperacyą i objaśnieniami opatrzył P. B. (Biblioteka klasyków rzymskich i greckich, zeszyt 92, 95 i 97). Złoczów, nakł. i druk W. Zukerkandla, (1902), w 16-ce, str. 1—48, 49—80 i 81—112. Po 20 hal.

Treść: Zesz. 92: Powód do wojny i przygotowania wojenne; Wojsko greckie buntuje się; Pochód przez Cylicyę i Syryę, przejście Eufratu; Pochód przez syryjsko-arabską pustynię; Zesz. 95: Pochód przez syryjsko-arabską pustynię (dok.); Zdrada Orontasa; Pochód przez Babilonię; Przygotowania do bitwy; Bitwa pod Kunaxą; Śmierć Cyrusa; Zesz. 97: Bitwa pod Kunaxą; Śmierć Cyrusa (dok.); Życie i charakter Cyrusa; Układy Hellenów z Aryajem i posłami króla.

ZACHARYSIEWICZ Jan. Po ślubie, z zapyśki kobiety, powieść. Kraków, Spółka wydawnicza polska, druk. Czasu, 1903, w 8-ce. str. 216. 3 korony.

ZAHORSKI Władysław dr. Troki i zamek trocki. Wilno, nakł. W. Makowskiego, druk. M. Areta w Warszawie, 1902, w 8-ce malej, str. 58, z rycinami 50 kop.

ZAŁUSKI ks. Ks. Piotr Skarga (odbitka z Kroniki rodzinnej), Warszawa, nakł. Kroniki rodzinnej, druk. Gazety rolniczej, str. 33, z portretem. 10 kop.

ZAŁUSKI W. ks. Chrzest Jagielly, opowiadanie historyczne. Warszawa, nakł. i druk. Synów St. Niemiry, 1903, w 16-se, str. 48. 15 kop.

— Żywot Bolesława Chrobrego pierwszego króla polskiego, szkic historyczno-biograficzny. Warszawa, druk. Synów St. Niemiry, 1903, w 16-ce, str. 22. 10 kop.

ZAPOLSKA-JANOWSKA G. Jak tęcza, powieść. Lwów, nakł. Księgarni polskiej,

E. Wende i Sp. w Warszawie, druk. ?, 1903, w 8-ce malej, str. 419. 4 korony.

ZBIERZCHOWSKI Henryk. Przed wschodem słońca, powieść (poświęcone Alfredowi Wysockiemu). Lwów, nakł. H. Altenberga, druk. Słowa polskiego, 1903, w 8-ce malej, str. 208 i 2 nl. 3 korony.

ZIEHEN Th. dr. O stosunku mózgu do życia duszy, odczyt, przełożył dr. Ludwik Wolberg (Universum). Warszawa, wydawnictwo i druk. Przeglądu tygodniowego, 1902, w 8-ce, str. 50. 30 kop.

Z teki samouka, tom V: Poezje. Warszawa, nakł. autora, Gebethner i Wolff, druk. K. Kowalewskiego, 1903, w 8-ce malej, str. 147 i 1 nl. 60 kop.

ZUBCZEWSKI Julian. Wpływ kobiety, dramat w 7 odsłonach. Lwów, nakł. autora, druk. ludowa, 1902, w 8-ce malej, str. 168. 2 kor. 40 hal.

Zwyczaje towarzyskie (Le savoir-vivre) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte, według dzieł francuskich spisane, 4-te wydanie. Kraków, Spółka wydawnicza polska, druk. Czasu, w 8-ce, str. 266 i 2 nl. 2 kor. 70 hal.

ŻDZARSKA Józefa. Jan Trzeci pogromca Turków. Warszawa, druk. Synów St. Niemiry, 1903, w 8-ce, str. 13, z portretem. 20 kop.

— Według stawu grobla, powieść współczesna. Warszawa, druk. Synów St. Niemiry, 1903, w 8-ce malej, str. 185. 60 kop.

ŻORAWSKI K. O pewnych zmianach długości liniowych elementów podczas ruchu ciągłego układu materalnych punktów, część 2-ga (odbitka z Rozpraw wydz. mat.-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, druk. Uniw. jag., 1902, w 8-ce większej, str. 44. 80 hal.

— Uwaga o pochodnych nieskończenie wielkiego rzędu (odbitka z Rozpraw wydz. mat.-przyr. Akad. um.). Kraków, nakł. Akademii umiej., Spółka wydawnicza polska, druk. Uniw. Jag., 1902, w 8-ce większej, str. 6. 10 hal.

KRONIKA.

Fundacya imienia Kościuszki. W r. 1894, gdy zbliżała się stuletnia rocznica walk o niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej i rocznica trzeciego rozbioru Polski, grono obywateli powzięło myśl zebrania pamiątkowego funduszu dla uczczenia pamięci Tadeusza Kościuszki. W tym celu zawiązał się komitet pod przewodnictwem ks. Jerzego Czartoryskiego, który w odezwie swej zaznaczył, że zebrać się mający fundusz ma za zadanie szerzyć oświatę między młodzieżą która opuszcza szkoły ludowe, zasilać instytucye na tem polu pracujące i wspierać usiłowania ludności polskiej w tych okolicach, gdzie ludność ta walczy o utrzymanie swej narodowości. Odezwe komitetu przyjęło życzliwie społeczeństwo, wkładki wpływały obficie, tak, że łącznie z kwotą 10.000 złr. ofiarowanych przez Towarzystwo kredytowe ziemskie, dosięgły sumy 48.142 złr. 37 ct. Z tej kwoty przeznaczył komitet na gimnazjum polskie w Cieszynie 5.000 złr., a na budowę polskiej szkoły w Białej 15.000 złr., resztę zaś na utworzenie pamiątkowej fundacyi na wydawnictwa ludowe, którą ze względu że już oddawna istnieje fundacya na ten cel założona, połączył z »Macierzą polską« aktem fundacyjnym z dnia 20 lutego 1902 r., po poprzednim złożeniu do kasy wydziału krajowego funduszu ulokowanego w listach zastw. Tow. kredyt. ziem. nominalnej wartości 67.200 koron.

Obecnie zarząd fundacyi jest już ukonstytuowany, a składa się z Rady wykonawczej »Macierzy Polskiej« pod przewodnictwem prof. uniw. Dra Ludwika Finkla i z delegatów Towarzystwa pedagogicznego, którymi są prof. uniw. Dr. Antoni Kalina i prof. Jan Soleski.

Zarząd fundacyi uchwalił wydać jako pierwszą książkę nakładem fundacyi, życiorys Tadeusza Kościuszki w 7.500 egzemplarzach. Postanowił też zarząd fundacyi wydać znacznym nakładem, a mianowicie przy zaczerpnięciu 20.000 koron z kapitału fundacyi dzieło obszernie pod tytułem: »Polska — obrazy i opisy«, obejmujące około 100 arkuszy druku, które w 8 zeszytach wyjdzie w ciągu r. 1903. Program tego dzieła, które składać się

będzie z szeregu prac osób, znanych na polu nauki i literatury, oprócz ogólnego wstępu, który zawierać będzie krajobraz całej Polski, obejmuje następujące działy: geografję fizyczną i historyczną, etnografję ziem polskich, pogląd na ustroj państwowy Polski, historję rolnictwa, przemysłu i handlu w ziemiach dawniej Rzeczypospolitej, historję literatury polskiej, historję sztuki naszej.

Potrzebę wydania takiego zbiorowego dzieła, które będzie nader cennym nabytkiem dla naszej popularnej literatury, podnoszono wielokrotnie w zarządzie »Macierzy Polskiej«; lecz wydanie takiego dzieła nie mogło dla braku funduszy nastąpić wcześniej, aż dopiero po wejściu w życie fundacyi imienia Kościuszki.

Gdy tożnareszcie dokonaniem zostało — można z otuchą liczyć na poparcie wydawnictw, jakie wyjdą nakładem fundacyi Kościuszkowskiej, przez całe społeczeństwo polskie, które pojęło już ważność i doniosłość pracy nad oświatą ludu.

»Kronika Rodzinna«, dwutygodnik, od lat 35-ciu wychodzący w Warszawie z kierunkiem zachowawczym, od lat 3-ich przestoczony w pismo tygodniowe religijno-społeczne, ilustrowane, pod redakcyą X. Hipolita Skimborowicza, jako wydawcy, aktem rejentalnym w dniu 4 (17) kwietnia r. b. przeszła na własność Spółki firmowo-komandytowej.

Przedstawicielami firmowymi teje są: Książę Bohdan Ogiński z Retowa. gub. Kowieńskiej, Książę Michał Radziwiłł ze Szpanowa, gub. Wołyńskiej, X. Hipolit Skimborowicz, X. Marceli Godlewski i Sp.

Wspólnicy na zasadzie §§ 23—28 Kodeksu Handlowego prowadzić będą wydawnictwo pisma, tudzież dziełek i broszur treści religijnej, katolickiej, moralnej, społecznej, naukowej, obrazków religijnych, oraz Księgarnię Nakładową, Komisową i Sortymentową p. t.: »Kronika Rodzinna«, spółka firmowo-komandytowa. Wszelkie zobowiązania firmy podpisują X. H. Skimborowicz i X. M. Godlewski.

Nowe księgarńie. Księgarnię połączoną z handlem dewocyonalistów otworzył w lipcu b. r. p. Andrzej Lonezyk w Gliwicach na Górnym Śląsku.

— Księgarnię sortymentową otworzył z dniem 1-go października b. r. w Ostrowie w W. Ks. Poznańskim p. Stefan Rośniński.

— Księgarnię sortymentową w połączeniu ze składem nut otworzył p. Mieczysław Czajkowski w Warszawie przy ulicy Elektoralnej 47.

Młodym firmom przesyłamy życzenia trwałego powodzenia i rozwoju.

Nowe pismo. W Jarosławiu zaczął wychodzić od 1-go października »Jarosławianin«, dwutygodnik ekonomiczno społeczny. Wychodzi 1 i 15 każdego miesiąca.

O znaczeniu języka polskiego. Profesor Aleksander Brückner z Berlina wygłosił we Lwowie odczyt o znaczeniu języka polskiego. Wywodził on, że język polski wśród języków sławiańskich zajmuje stanowisko środkowe, łącząc w sobie za sobą wszystkich innych. Nieuzasadnione są pretensje innych sławian do tego, że ich język jest dawniejszy; wszystkie właściwie są równie stare, a na to, że i język polski jest bardzo starym, można przytoczyć bardzo wiele dowodów. Okazuje się to z wielu nazw miejscowości, i z wielu wyrazów starosławiańskich, które i w innych językach się nie zachowały, natomiast istnieją w języku polskim. Przytem zważać należy, że w dawnej polszczyźnie było wiele wyrazów rdzennie sławiańskich, na które dziś język polski używa wyrazów innego pochodzenia. Mówca przytacza jako przykład wyraz »częda« (dziecko), który zachował się jeszcze w wyrazie »szczątek«, to jest potomstwo. Wogóle zraża innych sławian, głównie rosyjan i czechów, do języka polskiego to, że jest w nim wiele bardzo wyrazów obcego, nie sławiańskiego pochodzenia. Mówca widzi w tem dowód, że polacy pod względem kulturalnym w bliższych znajdowali się stosunkach z innymi narodami, co jest objawem wielce dodatnim. Mamy więc w naszym języku ślady obecności z kulturą rzymską, włoską, francuską, niemiecką i t. d. w licznych wyrazach pochodzących z tych języków. Ale i inne sławiańskie języki noszą na sobie piętno dawnej zawisłości kulturalnej i politycznej od innych narodów, czeski zawisłości od Niemców, rosyjski od tatarów, bułgarski i serbski od Turków. A zresztą najnowsza literatura polska stara się oczyścić polską mowę od obcych naleciałości i zasiłki ją nabytkami z narzeczy polskich; tak np. czynią Reymont, Żeromski i inni. Prelegent widzi w tem

objaw dodatni, z wyjątkiem niektórych usterek i niewłaściwości, których nie pochwała.

Ale znaczenie języka głównie ujawnia się we wpływie, jaki on wywiera na ościennie narody. Tutaj zaznaczamy liczne zdobycze dawnej kultury polskiej, trwalsze, niż zdobycze miecza. Najdawniej, bo jeszcze za czasów Piastowskich w wieku XIII i XIV uwydatnił się wpływ języka polskiego na język staropruski. Często-kroć znajdujemy w tym języku wyrazy, pochodzące od słów polskich, dziś już nie używanych. Tak np. polskie »pan«, »pani«, jest skróceniem z wyrazów »żupan«, »żupani«. Otóż w języku staropruskim znajdujemy ten wyraz w nieco zmienionej formie. I tak jest wiele innych, których rodowodu uczeni niemieccy nie mogą skonstatować i uważają je za jakieś ogromnie stare słowa, podczas gdy dadzą się one łatwo wywieść z polskich wyrazów. Tak więc Prusy były pierwszą zdobyczą kultury polskiej; niestety później także skutkiem przyczyn, których prelegent nie chce przytaczać, utraciliśmy to na rzecz kultury niemieckiej. W późniejszych stuleciach wpływ kultury polskiej uwydatnił się na wschodzie państwa polskiego. Podlegała mu Litwa i Ruś; dopiero w ostatnich czasach wśród litwinów zaczęła się objawiać dążność uwolnienia się od wiekowego wpływu języka polskiego; obecnie sztucznie wskrzeszają język litewski, którego nawet większość ludu prostego nie rozumie. Co zaś do języka małopolskiego (tej nazwy używa mówca, jako jedynie historycznie uzasadnionej), to jest on jedną z najtrwalszych zdobyczy kultury polskiej. Zawsze język małopolski przystosowywał się zupełnie do ducha i charakteru polszczyzny i był niejako dyalektycznie zabarwioną polszczyzną, pisaną odmiennymi literami.

Także język rosyjski nosi liczne ślady wpływu polszczyzny. Pomimo, że już przeszło sto lat panują rosyjanie nad polakami, znacznie więcej jest w języku rosyjskim wpływu polskiego, niż w polskim rosyjskiego, co dowodzi, że pod względem kulturalnym nie potrzebujemy obcych dobrodziejstw, bo wystarczy nam zupełnie kultura własna. Ale dalej jeszcze sięgał wpływ języka polskiego. Najlepszym tego dowodem Rumunia, w której w ubiegłych stuleciach język polski odgrywał rolę podobną, jak w Polsce francuski, był on tam językiem klas oświeconych i wyższych warstw towarzyskich. Istnieje dawna rzeźba rumuń-

ska, przedstawiająca, jak jeden z największych ich poetów wręcza Janowi Sobieskiemu dedykowany mu poemat w języku polskim. Jeszcze w ubiegłym stuleciu dochowały się ślady tego stanowiska języka polskiego wśród wielu możnych rodzin mołdawskich.

Ale i w dzisiejszych czasach stanowisko języka polskiego w świecie jest wybitne, dzięki literaturze polskiej, która teraz pięknie bardzo się rozwija. Chcąc ją ocenić, nie powinniśmy porównywać jej z literaturą francuską, niemiecką, angielską, lecz z innemi sławiańskimi. Owóż prawdą jest, że czesi i rosyjanie w ubiegłym stuleciu wydali wielu wybitnych literatów. Ale co się tyczy Czechów, to ich poeci są właściwie kosmopolitami i piętna czeskiego u nich bardzo mało. A zresztą, ażeby się przekonać o przeciętnym poziomie literatury czeskiej, wystarczy porównać którykolwiek zeszyt »Złotej Prahy« z zeszytem »Tygodnika ilustrowanego«. Mówca nie mówi o ilustracjach i wogóle o szacie zewnętrznej, albowiem technika wydawnicza stała się w Czechach bardzo wysoko. Ale co do treści, wszystkie wychodzące tam powieści wydają się nam jakieś naiwne i prymitywne w porównaniu z tem, co w naszych czasopiśmiech się drukuje.

Rosya miała w ostatnich dziesięcioleciach bardzo potężnych pisarzy, ale prelegent ma to wrażenie, jak gdyby siła twórcza wśród Rosyan już się wyczerpała. Współcześni młodzi pisarze, jak Gorkij, Korolenko, Czechow, są wprawdzie bardzo charakterystyczni jako objaw społeczny, ale właściwej wielkości w nich nie ma. Natomiast najmłodsza literatura polska obfituje w talenta bardzo wybitne, po których spodziewać się należy rzeczy nadzwyczajnych. To powinno nam dodawać otuchy, że kulturalnie zawsze jeszcze sami sobie wystarczyć możemy, że mamy wiele w sobie żywotności, a więc i piękną przyszłość leży przed nami.

Stowarzyszenie księgarzy austro-węgierskich odbyło walne posiedzenie w Wiedniu w dniu 26 października, na którym księgarzy galicyjskich zastępował długoletni przewodniczący związku, p. Władysław Gubrynowicz.

Ze spraw bliżej nas obchodzących omawiano wniosek posła do Rady państwa, Dra Roszkowskiego, dotyczący przystąpienia monarchii austro-węg. do konwencji Berneńskiej celem ochrony produkcji literackiej i handlu dziełami sztuki. Bierne stanowisko, jakie rząd wobec konwencji

zajmuje, uzasadnione było różnicami wpływającymi z postanowień konwencji i austriackim prawem autorskiem. Zdaje się jednak, że rząd austriacki zamierza zmienić dotychczasowe stanowisko nawet wtenczas, gdyby rząd węgierski stanowczo współdziałał w przystąpieniu odmówił.

Odnosnie do wprowadzania nowej ortografii niemieckiej w podręcznikach szkolnych aprobowanych, zezwolonemu rozporządzeniem ministeryalnem z 24-go lutego 1902 r. na używanie dotychczasowych ze stosownemi zmianami tylko w pierwszych klasach i w ciągu bieżącego roku szkolnego, wszelkie zaś inne podręczniki używane być mogą najdalej przez lat pięć.

W sprawie cła w wysokości 4 rs. 50 kop. od puda, wprowadzonego przez rząd rosyjski na książki w języku polskim wydawane, uzyskała deputacya Stowarzyszenia księgarzy austro-węg., złożona z przewodniczących, pp. W. Müllera i Wł. Gubrynowicza, przychylnie przyrzeczenie od p. Ministra handlu, iż starać się będzie, aby cło albo zupełnie było zniesione albo przynajmniej zmniejszone. Przy tej sposobności wyrażono głębokie ubolewanie nad tem, że w początku XX. wieku ponownie nałożono granice celne wytworom ducha ludzkiego i że nawet rząd niemiecki w części przykład ten naśladować usiłował za pomocą cła od książek oprawionych. Stowarzyszeniu księgarzy udało się jednak niebezpieczeństwo to usunąć.

Według §. 3 rozdz. 5 dotychczasowej ustawy prasowej, mogła władza bezpieczeństwa danej miejscowości udzielić częściowej koncesyi lub licencji na sprzedaż książek szkolnych, książek do modlitwy, kalendarzy, obrazków św. etc. Postanowienia te, dzięki staraniom przewodniczącego stowarzyszenia i poparciu prezydenta ministrów, dra Körbera, zostały pominięte w przedłożonym Radzie państwa projekcie nowego prawa prasowego. Doniosłe znaczenie przywiązane jest także do §. 13—20, które regulują kolportaż w kierunku przez Stowarzyszenie zakreślonym. Zawarte w nich postanowienia o ulicznej sprzedaży periodycznych wydawnictw — także przez automaty — mogą niewątpliwie szkodzić księgarstwu, natomiast sprzedaż nieperiodycznych wydawnictw jest w sposób jasny i korzystny na rzecz księgarstwa rozstrzygnięta. Również i dostarczanie obowiązkowych egzemplarzy uległo gruntownej zmianie. W miejsce dotychczasowych 4—7 egz. obo-

wiązkowych, dostarczać będzie drukarnia w przyszłości wydawnictw poniżej 3 arkuszy druku względnie tylko 2 egz., a od wydawnictw powyżej 3 arkuszy dostarcza nakładca 2 egz. obowiązkowo do biblioteki dworskiej i uniwersyteckiej, względnie krajowej, podczas gdy utwory sztuki od władzy bezpieczeństwa, względnie prokuratoryi po upływie 14 dni napowrót odebrane być mogą. Także oznacza prawo dokładnie, że wydawnictwa, których cena 20 koron przewyższa, wynagradzane będą w wysokości połowy ceny katalogowej, jeśliby zwrot egzemplarza nie nastąpił w ciągu miesiąca.

Podanie stowarzyszenia, zawierające krytykę policyjnej konfiskaty, obiektywnego postępowania, zostało również uwzględnione oraz i przedstawienia co do sądowego zakazu. Na przyszłość zakaz dalszego rozpowszechnienia, ma być zastąpiony orzeczeniem sądownym zniszczenia wydawnictwa.

Zagarnięcie biblioteki Raczyńskich. Stało się to, co w sprawie biblioteki najgorszego stać się mogło. Nie pytając o zamiary fundatora, nie poinformowawszy nawet spadkobierców, kuratorya do spółki z rządem pruskim zmieniła statut fundacji. Jak się z najwiarygodniejszego źródła dowiadujemy, warunek statutu, że urzędnicy biblioteczni winni być urodzeni w W. Ks. Poznańskiem, skasowano, a natomiast uchwalono inny, opiewający, że winni są wykazać dziesięcioletnie zamieszkanie swoje w obrębie Księstwa. Główny i zasadniczy argument przeciw p. Collmannowi tem samem odpadł.

Władze uczyniły to na mocy nowej ustawy pruskiej, uzupełniającej kodeks cywilny niemiecki, a zezwalającej na zmianę statutów wszelkich fundacji, jeżeli zarząd fundacyjny zmianę uchwali, a władza wyższa zmianę zatwierdzi. Wobec tego statut pierwotny biblioteki możemy uważać za niemal nie istniejący. Kuratorium bowiem jest dziś czysto-niemieckie. Jedyń jego członek polskiego pochodzenia, hr. Zygmunt Raczyński, ordynat na Obrzycku, tak, jak w tym wypadku, nie zaprotestował, nie zaprotestował też wobec innych zmian, które podobno się Prusakom zaprowadzić. Hr. Zygmunt Raczyński, który wystąpił z Kościoła katolickiego i Niemcem jest z usposobienia, oto jedyny dziś reprezentant rodziny hr. Raczyńskich, zasiadający z prawą w kuratoryi.

Polska, katolicka linia hr. Raczyńskich, reprezentowana dziś przez wnuka zało-

źyciela, hr. Edwarda Raczyńskiego z Rogalina, w kuratoryi żadnego niema głosu— a Niemcy, wiedząc o tem bardzo dobrze, nie poczuli się nawet do względów prostej delikatności, wymagającej przecie, by przynajmniej wiadomiono wnuka o tem, że się niemieczy polską, wspaniałą fundację jego dziada. Oburzenie całego społeczeństwa, oburzenie, które odbija się w szerokiej kolach świata cywilizowanego, nie tu nie pomoże. Należałoby zbadać, czy wobec brzmienia statutu fundacji i ustaw pruskich obecny stan rzeczy da się w drodze sporu zacząć, aby przecie można uratować tak ważną polską fundacya.

Z Akademii Umiejętności. Wskutek odezwy Akademii Umiejętności w sprawie inwentaryzacji zabytków piśmiennych, odnoszących się do literatury polskiej, zgłasza się bardzo wiele osób z propozycją współudziału lub z doniesieniem, iż w posiadaniu ich znajdują się cenne rękopisy. Znany badacz warszawski, p. Maciej Berson, chce pracom komisji literackiej Akademii Umiejętności ze zwykłą sobie uczynnością dopomódz, ofiarował przy tej sposobności do zbiorów Akademii trzy cenne kodeksy, zawierające utwory literackie z XVI—XVIII wieku.

Zmarli: Władysława z Rogozińskich Izdebska, autorka wielu powieści i utworów dla dzieci i młodzieży, oraz paru rozpraw pedagogicznych. Pozostawiła w rękopisie większą i nieukończoną pracę p. t. »Kobieta w pochodzie wieków«.

Towarzystwo „Polska sztuka stosowana“ zawiązane w czerwc 1901 r. wydało obecnie pierwszy zeszyt wydawnictwa swojego, dla osób, które bezpośrednio korzystać niemogą z materyałów jakimi Towarzystwo rozporządza. Celem Towarzystwa i jego wydawnictw jest wprowadzenie nowej sztuki do dzisiejszego przemysłu i budownictwa, a to przez wprowadzanie na to pole przejawów sztuki ludowej i zabytków dawnego polskiego przemysłu artystycznego. W przyszłości, zamierza Towarzystwo odtwarzać obok materyałów, także pomysły nowe współczesne, w miarę środków i istotnych potrzeb. Pierwszy zeszyt zawierający materyały przedstawia się bardzo pięknie.

Katalog dzieł nakładowych i komisowych księgarni nakładowej M. Szczepkowskiego. Warszawa, 1903, w 16-ce, str. 21 i 2 nl.

W porządku abecedowym ułożony przezwaznie z dzieł treści religijnej, według katalogów OO. Jezuitów w Krako-

wie, K. Miarki w Mikołowie i innych wydawców.

Nowe pismo. W Warszawie zaczęło wychodzić z dniem 1 października „Ognisko” pismo miesięczne ilustrowane, poświęcone nauce, sprawom społecznym i literaturze.

Katalog Bibliotek normalnych, polecanych przez zarząd główny Tow. szkoły ludowej, dla wypożyczalni wiejskich. Kraków, 1902, w 8-ce, str. VII, VII i VII.

Katalog podzielony na trzy stopnie, każdy stopień zaś podzielony na 13 działów następujących: I. Powieści historyczne przedrobiorowe; II. Powieści historyczne porobiorowe; III. Powieści obyczajowe; IV. Poezye; V. Historia dziejów; VI. Historia literatury; VII. Rolnictwo; VIII. Nauki przyrodnicze; IX. Etnografia, geografia, podróże; X. Hygiena; XI. Prawo, nauki społeczne; XII. Religia i moralność; XIII. Rozmaitości. Wielka szkoda, że przy układaniu tego katalogu zupełnie alfabet pominięto.

Katalog nakładowy i komisowy księgarń i składu nut Hoesicka. Warszawa, 1903, w 8-ce, str. 24.

Od str. 1—19 ułożony w porządku abecedowym, zaś na str. 20—24: Książki dla młodzieży różnego wieku podzielony na 8 działów.

Katalog utworów muzycznych, wydanych nakładem księgarni F. Hoesicka. Warszawa, 1903, w 8-ce większej, str. 11.

Katalog podzielony na działy, rozpoczyna dział 12: Szkoły muzyczne, a kończy dział 36: Karnawał warszawski.

Jubileusz Maryi Konopnickiej. W Krakowie i we Lwowie odbyły się publiczne obchody 25-letniej pracy twórczej pani Maryi Konopnickiej, z udziałem Akademii umiej., Uniwersytetów Jagiellońskiego i lwowskiego, licznych przedstawicieli literatury sztuki, prasy i społeczeństwa. Pisma codzienne pomieściły wszelkie szczegóły tych podniosłych obchodów, poprzestaniemy więc na zaznaczeniu, że Nowa Reforma w nrze z 20 października pomieściła dokładną bibliografię prac jubilatki a Tydzień lwowski zamieścił jej sylwetkę.

Katalog narodne biblioteki u Beograd. II. Kniževnost slovenska. Beograd 1902. (Wydanie król. państwowej drukarni).

Jestto druga część katalogu podające-

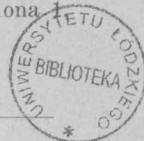
go, co z rzeczy drukowanych posiada narodowa biblioteka serbska w Belgradzie. Katalog niniejszy dzieli się na dwie części. Pierwsza obejmuje książki drukowane kirylicą, a więc cerkiewno-słowiańskie, rosyjskie, małoruskie, bułgarskie i serbskie. Do działu drugiego należą dzieła drukowane czcionkami łacińskimi, a więc polskie, czeskie, słowiańskie, łużyckie i litewskie. Mimowoli katalog ten uwidocznił dwa wielkie odłamy świata słowiańskiego: wschodnia słowiańszczyzna z religią prawosławną i kulturą z Byzantium pierwiastki swe ciągnąca — oraz zachodnia europejsko-romańska kultura przeniknięta.

Część druga tego obszernego, bo 447 stron obejmującego katalogu: łacińska poczyna się na stronie 319 i idzie aż do końca książki.

Dział polski biblioteki dość liczny, ale zupełnie niedostateczny: powstał widać z przypadkowych darów. Np. z dzieł Słowackiego nie niema prócz Kordyana, Kraszewskiego coś dwie i to nie najlepsze powieści.

Tak samo naukowa literatura polska nie bardzo zasobnie reprezentowana. Mnóstwo tu luk dotkliwych. Żaden ze Serbów, nie może na podstawie książek studyować w Belgradzie literatury polskiej. Z nowszych naukowych rzeczy np. ma biblioteka narodowa jedynie prof. St. Tarnowskiego Historję literatury 5 tomów. Daleko bogatszy jest dział czeski. Dowodzi to, że mało dbamy o wpływ na Słowian; o to, aby nas lepiej poznało — we własnym naszym interesie. Byłoby bardzo wskazaną i pożyteczną rzeczą, gdyby autorowie sami i wydawcy pamiętali lepiej i częściej o wysyłaniu swych dzieł do biblioteki narodowej w Belgradzie. Jestto nasz obowiązek szerzyć, wzmacniać wszędzie gdzie można wpływ naszej literatury, a przez to myśli i ideałów kultury katolickiej zachodniej.

Ognisko młodo-literackie zawiązało się we Lwowie w dniu 27 października b. r. Towarzystwo to ma na celu kształcenie myśli i ducha narodowego wśród młodzieży i ułatwienie jej pracy na polu literatury. Zgłoszenia przyjmuje sekretarz Towarzystwa p. Adam Żagórski, ul. Zieleny 1.

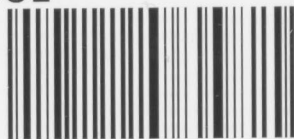

BUŁ

20000000886684

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
W ŁODZI

P 98 / 25

1902